

**ЕМИЛ БРАГИНСКИ, ЕЛДАР
РЯЗАНОВ
ГАРА ЗА ДВАМА**

Превод от руски: Иван Тотоманов, 1988

chitanka.info

Не се плаши, читателю, когато разбереш, че действието на нашия филм започва в едно не особено приятно място, а именно в колония за криминални престъпници. Човек не знае бъдещето си. Народът не току-тъй е казал: „Затвор и просешка тояга всекиму приляга!“

Беше ветровита зимна вечер.

Прожекторът осветяваше огромния отъпкан плац, където се провеждаше вечерната проверка. Дежурните офицери минаваха пред строя и един по един брояха хората. После всеки дежурен рапортуваше пред старшия офицер:

— Всички са налице!

— Всички са налице!

— Свободни сте! — изкомандва най-сетне старшият.

— Свободни сте! — като ехо повториха дежурните офицери.

— Рябинин, на място! — заповяда старшият, а един от дежурните тутакси повтори:

— Рябинин, на място!

Затворниците се пръснаха по бараките, а на плаца остана една самотна фигура. Човекът се беше свил, сякаш очакваше неприятности.

Нека припомним, че тук хората се делят на охрана и охранявани. Нашият герой, Платон Сергеевич Рябинин, за жалост се числеше към втората категория. Макар че, да си кажем право, изобщо не приличаше на престъпник. Беше тих, затворен човек на четирийсетина години, може би малко отгоре. Доверчивото му лице подсказваше, че не е способен на грозни постъпки. Такъв човек една кариера не може да направи, камо ли да наруши закона.

— Рябинин, елате тук! — повика го старшият офицер.

И когато Платон тичешком изпълни заповедта и се изправи пред него, началникът му събщи:

— Имам радостна новина за вас — пристигнала е жена ви!

Но затворникът никак не се зарадва.

— Защо?

— Моли за свиждане.

— Не съм я виждал — заяви Платон. — Не искам никакво свиждане.

— Как така? — слиса се офицерът. — Че тя е била седем хиляди километра, за да дойде при вас!

— Нейна си работа! Не ща да я видя! — Арестантът си позволи лек бунт.

— Но тя ви обича! — справедливо се възмути началникът.

— Тя?... Мене?... — тъжно се усъмни Платон.

— Този въпрос си го решавайте с нея! Ето ви пропуска! Тръгвате без конвой! Имам ви доверие!...

— Къде да ходя? — жално попита Платон.

— Тя е наела стая в селището. Ето ви адреса. Но за да съчетаете приятното с полезното, ще идете до ателието на Иван Герасимович при гаража и ще приберете акордеона от поправка! Нали сте музикант, ще проверите дали го е оправил!

— Слушам! — унило се съгласи Платон. Можеше да откаже свиждане с жена си, но нямаше право да откаже да донесе акордеона.

А офицерът пак стана строг и официален:

— Имайте предвид, Рябинин. Пропускът ви е до сутрешен развод. В осем нула нула трябва да сте в строя. Закъснението е равносилно на бягство. Свободен сте!

Малко по-късно на портала, на вратата към свободата — иначе това място се нарича КПП, — дежурният внимателно изучаваше пропуска на Платон.

— Значи тъй — най-последно процеди той, привично претърси затворника и дръпна тежкото резе, — пропусъкът ти е до осем сутринта. В осем на линия! Закъснееш ли — броиш се избягал. И ти лепват нова присъда! Изчезвай!

Вратата се отвори и Платон излезе на свобода — отдавна беше забравил какво е това.

Колонията, заобиколена, както му е ред, с висока ограда със стражеви кули, беше сред голо поле. Наоколо нямаше никакви постройки. Към свободния живот водеше утъпкан път, а край него стърчаха телеграфни стълбове.

Платон се повлече по пътя срещу виелицата. Направи няколко крачки, спря, постоя малко. После решително се обърна, забърза назад и задумка по вратата на пропуска.

Дежурният откряна прозорчето.

— Забрави ли нещо?

— Пуснете ме вътре!

— Изпълни ли задачата?

— Коя задача? — не разбра Платон.

— Акордеона донесе ли?

— Мене не ме пращат за това, пускат ме при жена ми.

— В пропуска нищо не пише за жена ти! — И дежурният хлопна прозорчето.

— Поне колко е до гарата? — отчаяно извика Платон.

— Близо е — чу се отвътре, — осем-десет километра...

Не му оставаше нищо друго, освен да тръгне в мрака и студа. Но първо откачи от ватенката зеленото квадратче с името си, та за малко да се почувства свободен, и го прибра в джоба си. Крачеше по заснежения пуст път и си спомняше... Беше студено, пътят бе дълъг, но и споменът беше дълъг и го сгриваше...

В онази мъглива лятна сутрин, която Платон си спомняше сега, той пътуваше заедно с много други, за разлика от него чисти пред закона пътници, във влака Москва — Алма Ата. Експресът плавно спираше на перона на някакъв по-голям град — Заступинск.

Заедно с плъпналите по перона пътници Рябинин — елегантен, строен, с чудесен костюм и дипломатическо куфарче в ръка — тръгна към заступинската гара, право срещу съдбата си, която го причакваше в гаровия ресторант.

Ако помислим трезво, нашествието на пътниците, които се надяват по време на краткия престой да хапнат нещо за обяд, е истинско нещастие за ресторантите. Ордата изгладнели пътешественици се нахвърлят като скакалци върху стандартното меню, не поръчват нищо специално и нищо за пиене и значи не спомагат за изпълнението на плана. Освен това някои хитреци все гледат да направят бомба, понеже са сигурни, че келнерът няма да стигне влака.

На двете дълги маси с ефектна табела „Експресен обяд“ бяха строени еднакви алуминиеви панички с железопътен борщ, а до тях в очакване на края на мимолетния си живот лоясваха унили сивкави кюфтета.

Платон Сергеевич влезе с другите в ресторанта, намери свободно място, повдигна лъскавия капак на паничката, инспектира невзрачния борщ, огледа кюфтетата, смръщи отвратен лице и не рачи да яде. Около него дъвчеха и мляскаха.

— Ало! — подвикна той. — Може ли за момент?...

Отговори му Вера — келнерка със симпатично, но вече поувехнало лице, украсено от огромни безстрашни очи.

— Не може! — отсече симпатичната келнерка.

— Вие ли сте на този район? На тези маси?... Дайте ми нещо диетично!

— Да не сте язвджия? — подсмихна се Вера и каза на някого: — Рубла и двайсет, точно, ако обичате!... Мерси...

— Да — отвърна Платон, — станах, щом ви видях храната!

— Докато ви поръчам нещо по-така — без да спира, обясни Вера, — заповядайте рестото, мерси... докато го приготвят, влакът ви ще тръгне! И ако искате да знаете, язвджиите не ходят по ресторанти, ами си седят вкъщи!...

Изведнъж Вера подрипна и хукна към вратата.

— Ало, другарю! Не сте си платили!

— Парите са на масата! — тросна се клиентът. — Между другото, за такъв обяд не ние, а вие трябва да ни плащате!

Вера се хвърли към масата, на която беше обядвал клиентът — там нямаше пари.

— Парите къде са? — високо попита Вера. — Кой прибра парите?

Естествено, никой не се обади. И никой не я съжали.

— В тая професия трябва да ги прибирате предварително, другарке! — посъветва я един от посетителите.

По високоговорителя обявиха нещо неразбираемо.

Тълпата обядващи се втурна навън.

Платон също скокна. Но Вера заплашително му препречи пътя:

— Плащайте!

— Не съм ял нищо!

— Знам ви аз вас. Един вика, че си платил, ама парите ги няма, друг ти разправя, че не бил ял!... Рубла и двайсет!

— Ама погледнете де! — възмути се Платон. — Как ще съм го ял това?

— Дорде гледам, вие ще стигнете Алма Ата!

— Не Алма Ата, а Грибоедов! Не съм ял. Няма да плащам!

Вера кипна:

— Няма да мръднете оттук, докато не платите! Нямам пари да ви плащам на всички!...

— Точно вие по ресторантите — не я остави да довърши Платон, — ако речете, за всички ни можете да платите!

Това вече не се издържаше.

— А пък вие и тия като вас за рубла и двайсет вдигате скандал. Павел Василиевич! — Вера решително се обърна към портиера. — Я извикайте Николаша!

Портиерът сръчно измъкна от джоба си свирка и оглушително я наду.

— Ако ще да дотърчи цялата милиция на загубения ви град, аз не плащам! — високомерно заяви Платон. — Не съм ял! Въпросът е принципен!

На вратата се показа младо лейтенантче с милиционерска униформа.

— Николаша — почна Вера, — тоя терк тука искаше диетичен обяд и като му казах, че няма време, си изяде менюто.

— Не съм ял! — успя да се обади възмутеният Платон.

— Ще проверим! — обеща лейтенантът.

— Как така ще проверите? — кипна Платон. — Промивка ли ще ми правите, а?

— И не ще да плаща! — довърши Вера.

— Сега ще направим протокол — отегчено предупреди милиционерът, — че отказвате да платите...

— Докато го направите, влакът ще замине!

— Аз ги правя бързо — усмихна се лейтенант Николаша, — навикнах им тука. Вие от кой влак сте?

— Неговият влак вече замина! — злорадо съобщи Вера. — Така му се пада, щом е циция!

— Как така ще замине? — изкрещя Платон, блъсна милиционера и изскочи навън.

— Дръж го! — викна с все сила Вера.

— Къде ще ходи! — лениво махна с ръка милиционерът.

Платон изхвъркна на перона и мрачно погледна подир влака. Последният вагон вече едва се виждаше.

Платон изруга и спря до един човек с червена фуражка.

— Изпуснах влака, да му се не види. Не ми е за тия рубли и двайсет, ами че се потъпква справедливостта. Тя ми вика: „Плащайте“, пък аз не съм ви ял обяда!

— Тъй вярно! — съгласи се железничарят. — Не сте ми яли обяда!

На Платон обаче не му беше до майтап.

— Кога е следващият влак за Грибоедов?

— Бъдете внимателни по време на пътуването, другарю! — Железничарят не можеше да изпусне възможността да изнесе лекция. Нали винаги ни е приятно да поучаваме. — Железницата — това е точност плюс комфорт. Влакът за Грибоедов заминава на 20 часа и 46 минути.

— Ами билет? Моят остана у кондуктора.

— Какво сега? — чу се гласът на милиционера. — Ще платите ли рубли и двайсет, или да пишем протокола?

Изад гърба на милиционера надничаше Вера, препасана с бялата си престилчица.

— И как не го е срам, гледаш го интелигентен човек, а най-безсрамно да обере една бедна сервитьорка!

— Та как все пак да замина от града ви? — Платон дръпна дежурния за ръкава. — Дето дори името му не знам...

— Ще ми се обадите петнайсет минути преди заминаването, ще ви заведе при началник-влака и той ще ви оправи.

— Той само да не си плати, ние хубаво ще го оправим! — заплаши Вера.

Железничарят, на когото всичко това му беше омръзнало, си издърпа ръкава и си тръгна, без да се обърне.

— По-добре си платете — дружелюбно го посъветва лейтенантът, — протоколът ще ви излезе по-скъпо!

Платон се взря в добродушните очи на милиционера и разбра, че ще трябва да отстъпи от принципите си, тоест да плати. И без да гледа Вера, ѝ подаде пари:

— На... ето ви три рубли, задето не съм ял! Задръжете рестото!

Вера взе банкнотата и почна да рови в джоба на престилката:

— А, не, вземете си го!

— Това ви е бакшишът! — високомерно подхвърли Платон.

— Аз бакшиш не взимам!

— Сигурно не надписвате и сметките!

— Другарю лейтенант! Вие сте свидетел, че му връщам скапаното ресто! — И Вера посегна към ръката му.

Платон демонстративно скри ръце зад гърба си.

Тогава тя се наведе, внимателно сложи една банкнота и няколко монети на асфалта и се отдалечи по перона, нахално полюшвайки бедра. Милиционерът също изгуби всякакъв интерес към Платон и тръгна покрай местната мотриси, където вече се качваха тълпи пътници.

— Мръсница с мръсница! — ядосано изтърси Платон, загледан след Вера.

Един-двама от доброволните зрители продължаваха да го гледат. Той се поколеба и вдигна парите от асфалта.

Умираще от глад. Запъти се пак към ресторанта и, естествено, веднага се натъкна на Вера.

— Ако обичате — Платон беше олицетворение на доброто възпитание, — бихте ли били така добра, ако не ви затруднява особено, да ми кажете кои маси не са ваши, за да зная къде да седна.

— Ей онез там! — Вера не възприе възпитания тон и викна на една сервитьорка с красиво нахално лице (посетителите много харесват такива лица): — Люда, я обслужи тоя другар! Само че му вземи парите предварително, че не обича да плаща!

— Не мога сега! — обади се Люда, която се задяваше с някакъв млад мъж. — Не виждаш ли, Шурик е дошъл! Сама си го обслужи твоя другар!

Вера спря пред масата, на която Платон вече беше успял да седне, и тупна пред него ламаринената табла.

— Няма как! Поръчвайте!...

— Вие... вие сте вещица! — зловещо викна Платон. — Няма да хапна нищо при вас, ако ще да умирам от глад!

И бързо напусна ресторанта.

В чакалнята с надежда се устреми към бюфета. Обаче там го посрещна впечатляващата табелка „Обедна почивка“.

Платон вбесен се върна в ресторанта. Сега вече отиде право при Вера и се тръшна на една маса пред нея:

— Давайте листа! Бързо!

— Къде са ви принципите? Нали току-що се заклехте, че няма да хапнете нищо при мен!

— Бюфетът е затворен! — неочаквано се оплака Платон.

— А пък сте гладен, нали? — издевателски попита Вера.

— Естествено. Защото не съм ял оня отвратителен борш. Ясно ли ви е сега?

— Щом не сте го яли, откъде знаете, че е отвратителен? — апострофира го Вера.

— Писна ми от вас. Донесете ми нещо диетично.

Вера лукаво го стрелна с очи.

— Понеже и аз имам вина, че изпуснахте влака, ще ви обслужа като скъп гост на нашия град. Знаете ли, ние имаме инструкция да обслужваме гостите по-добре, за разлика от транзитните пътници.

Защото нашият ресторант е лицето на града. Диетично имаме само кокошка. Сега ще ви сервирам.

Платон бръкна за пари.

— Я аз да ви платя, че не може да ми се вярва.

— Непременно — подсмихна се Вера.

— Пък съм и в ужасно настроение.

— Нашата кокошка едва ли ще го оправи!

Вера прибра парите в джоба на престилката и му върна рестото.

После отиде в кухнята, а Платон се загледа през прозореца към мотрисата. Вратите се затвориха и тя бавно потегли.

Вера донесе обяда.

— Да ви е сладко!

Платон взе ножа и вилицата и внимателно почна да ги бърше със салфетката, без да престава да мърмори, вече уморено и поради това кротко:

— Вие сте виновна, че кисна тук... Огън да го гори тоя ваш ресторант с все гарата дано...

Напразно се опитваше да разреже кокошката на удобни за ядене парчета.

— Тази кокошка нашенска ли е, или е вносна?

— Нали виждате — най-невинно му обясни Вера, — никъде не пише. Пише на пликчето, обаче ние ги сервираме без пликчетата. Ако желаете, ще ида да питам готвача.

— Не, не си правете труда, аз сега ще я попитам лично!

Платон безуспешно действаше с тъпия нож. Кокошката се съпротивляваше.

— Според мен приживе сигурно е била майстор на спорта! — Платон с мъка откъсна парче крило и ненадейно попита: — Ами я ми кажете, вечер и оркестър ли свири?

— Много силно. Преди да почна работа тук, много обичах музиката, а сега я мразя!

Вера фамилиарно седна на съседния стол.

— Ами багажът ви? Без вас пътува за Грибоедов, а?

— Багажът си е с мен. Тук. — И той посочи дипломатическото куфарче. — Отивам само за два дни. В понеделник сутринта на всяка цена трябва да съм в Москва.

— Сега излиза, че отивате само за един ден — уточни Вера, — нали днешния го губите тук!

— Не можете да си представите колко ми трябва този един ден, колко ми е нужен — въздъхна Платон. — Впрочем вие как се казвате?

Вера реши, че посетителят, дето се вика, я сваля от скука, и веднага му даде решителен отпор:

— Преди да дойда на работа тук, си имах име, а сега ми викат „ало“! И да знаете, че не съм от тия! Особено за изпуснали влака.

Платон я погледна с неприкрита ирония.

— Нямам никакво намерение да превземам вашата... крепост!...

Вера се направи, че не чува тази поредна обида.

— Хайде де! Всички сте еднакви! — Стана и отиде в кухнята.

На Платон му омръзна да се сражава с кокошката. Хвърли вилицата и излезе в чакалнята.

На шубера в кухнята Люда съветваше приятелката си:

— Тичай на аптечния пункт, пузнали са финландски шампоан!

— Хубав ли е?

— Първо, по-хубаво ти расте косата. И освен това, като се измиеш, бухва и става лъскава. Аз си купих десет. Направо го грабят!

Вера послушно тръгна да изпълни заръката. В чакалнята зърна одевешния си клиент. Говореше по междуградския телефон.

— Следователят не се ли е обаждал? Ако се обади, не му казвай къде съм! Лъжи го както ти дойде! В понеделник сутринта съм в Москва... Какво ме интересуват дъските за оградата! Намерила за какво да мисли!... И без това няма да живея в тая вила!

Вера неволно спря.

— Сега ме чака друга ограда! — Платон я видя и се ядоса. — Стига сте подслушвали!

Вера трепна.

— Без да искам.

Отиде до аптечния пункт, запаси се с шампоан и на връщане, докато пак минаваше покрай отворената кабина, чу:

— Да, и да се обадиш на татко в Грибоедов. Кажи му, че пристигам утре заран. Не се тревожи за мен. Целувам те!

Платон затвори телефона и пак видя Вера.

— Защо ви е толкова шампоан? Да не го слагате в супата?

— На такива посетители като вас — с удоволствие!

Платон излезе на площада пред гарата. Най-обикновен площад — шумен, задръстен от транспорт. В средата на засадената с незабравки градинка — гранитен паметник. От двете страни на площада — няколко будки за сокове, сладолед, закуски, а до тях модерен стъклен павилион „Заступински сувенир“.

После Платон надникна в гишето на касата на пътническите влакове; там седеше някаква жена с добро приветливо лице.

— Ако ми кажете някоя щастлива гара, ще си купя билет и ще замина завинаги!

— Ей, мира нямам от вас, пияници такива! — Касиерката излезе прозаично същество. — Да не искаш и чаша да ти дам?

— Благодаря, че поне не ме ударихте! — Платон се повъртя малко, не му беше ясно какво да прави и къде да върви. Излезе на перона — там винаги е пълно с хора, които нямат какво да правят.

Вниманието му беше привлечено от милиционерската фотоизложба. Тя запознаваше обществото с престъпници, от които живо се интересуваха органите на правосъдието. От таблото, широко отворила ослепителните си очи, гледаше една кокетка, която ловко използвала доверието на гражданите и също така ловко духвала с парите им. На друга снимка радостно се усмихваше опасен бандит. От трета изпод вежди гледаше закоравял мошеник, който не изплащал нечия издръжка.

В ресторанта Вера застилаше масите; видя Платон, който се отдалечи от милиционерското табло, седна на една пейка и от скука загледа маневрения локомотив.

Платон седеше на пейката точно при прозореца на ресторанта и равнодушно наблюдаваше гаровата суетня. Някакъв човек едва влачеше тежък сандък, друг викаше носач, трети прегръщаше едно момиче и пламенно му шепнеше нещо.

После съобщиха:

— Бързият влак от Ташкент за Москва пристига на първи коловоз. Във връзка със закъснението на влака престоят ще бъде намален.

Платон продължаваше да скучае на пейката, изтегнат на извитата облегалка, а зад него, в салона на ресторанта, дрънкаха панички и потропвайки с точетата, препускаха сервитьорките.

Влакът пристигна. От най-близкия вагон на перона скочи висок як шафнер. Измъкна през вратата два тежки куфара. Дори той, такъв здравеняк, се напъваше с всички сили, за да ги носи.

После здравенякът усмихнат застана точно пред Платон. Той учудено вдигна очи — за пръв път го виждаше. Но излезе, че здравенякът е зърнал през прозореца Вера.

— Вера, ей, Вера! — ревна шафнерът.

Вера се подаде през прозореца.

— Откъде се взе, Андрюша?

Платон се измести в края на пейката, понеже крещяха току над ушите му.

— Защо си с ташкентския? — продължи Вера, по гласа ѝ личеше, че се радва на срещата.

— Колегата се разболя. Хайде в купето! Ех, че се радвам да те видя, фиданчице!

— И аз се радвам!

— Скачай тук! — Шафнерът любовно разпери ръце.

Вера объркана се озърна.

— Не мога! Не виждаш ли колко клиенти имам?

— Люда! — свойски подвикна Андрей на Верината колежка. — Ние с Вера имаме...

— Делова среща! — бързо го прекъсна Вера.

— Ще им взема парите на твоите! — обеща Люда. — Да не ми е за пръв път! Върви! Никой от тия — посочи тя с очи дъвчещите — няма да ми се изплъзне. Бягай бързо, че престоят е намален!

Но Вера, дето се казва, вече беше стартирала. Беше изгърчала на перона.

— Ще трябва да влачим и пъпешите — тръсна глава Андрей, хвана куфарите и с мъка ги откъсна от перона. — Знаеш ли колко пари са това!

Изведнъж Вера се сети. Посочи Платон с очи, приближи глава до Андрей и му зашепна на ухото. Андрей изгледа Платон с почуда и на свой ред ѝ зашепна нещо. После ненадейно попита:

— Вие много ли ще седите тук?

— До довечера — отвърна Платон.

— Ще ми пазите ли куфарите?

Платон вдигна рамене.

— Добре.

— Ами паспорт имате ли? — продължи шафнерът.

— Имам.

— У вас ли е? Я дайте да го видя!

Платон послушно извади паспорта си и го подаде на Андрей, който веднага се разбърза.

— Виж какво, ти пази куфарите, в тях има чарджуйски пъпеши, ако ги пазиш добре, ще ти дам едно пъпешче, ей такава ей! — И показа големината на бъдещото възнаграждение, наистина доста скромна.

— Ей, другарю, не ви знам кой сте! — разтревожи се Платон. — Върнете ми паспорта, нямаме право!

Андрей и Вера вече бяха пред вратата. Шафнерът се обърна.

— Слушай, приятел, пази куфарите и след десет минути ти давам паспорта, не загреваш ли?

Платон гледаше как Андрей пръв скочи горе, после Вера се озърна и литна след него. Миг след това в първото купе се мярна главата на Андрей, който с чувството на собственик дръпна щората и изолира купето от целия свят.

Платон се подсмихна и поклати глава. После се наведе към единия куфар, опипа ключалката, тя щракна и се отвори. Платон вдигна капака. Пъпешите ухаеха вълшебно. Той взе един, посегна през

прозореца на ресторанта, взе нож от близката маса и прилежно го избърса с книжна салфетка.

А в купето Андрей загърби прозореца и прегърна Вера.

— Долу ръцете! — дръпна се тя. — Нали знаеш, че не се натискам по купетата!

— Верке, не мога повече! Не съм момче де!

— Пусни ме! И аз не съм момиче. Идваш за двацет минути, пък се държиш като съпруг!

— Какво съм виновен, че цял живот се лашкам по влаковете — искрено съжали Андрей.

— Да беше останал за седмица поне — мечтаеше Вера, — да поживеем като хората. Все едно, не можеш събра всички пари на тоя свят!

— Стига глупости, Вера! Знаеш ли колко те искам!

— И аз те искам. Само че ми омръзна тази любов по купетата!

В този миг съобщиха, че влакът тръгва.

— Ех... все едно, нямаше да ни стигне времето! — примири се Андрей със съдбата.

Вера отключи купето, дръпна вратата и бързо излезе в коридора.

Платон, който си хапваше честно спечеления пъпеш, я видя как скочи от стъпалото.

Влакът потегли.

Андрей се подаде от вратата с флагче в ръка и викна:

— Вера, да не забравиш, пъпешите са по три рубли кило!

Тези думи бяха достоен завършек на любовната сцена.

Вера, както е отредено на всяка влюбена жена, тъжно гледаше подир заминаващия влак.

Платон клъцна още един резен от сочния пъпеш.
Пред пейката спря Вера.
— Разкошен пъпеш! — обади се Платон с тон на познавач.
Вера седна до него.
— Отрежете и на мен!
— Избрах си най-малкия. — Платон с радост изпълни молбата ѝ.
— Можем да смятаме, че сте ми платили за пазенето!
— Наистина е чудесен! — възхити се Вера.
— Какво ще ги правите толкова пъпеша? Ще ги шиткате, а?
— Ще ги продавам! — печално го поправи Вера. — По три рубли кило!
— Хайде сега ми върнете паспорта! — подсети я Платон.
Реакцията на Вера беше съвсем неочаквана. Тя буквално се вкамени.
— Че защо му го дадохте?
— Ами той беше с униформа — интелигентно обясни Платон, — поиска ми паспорта и аз, естествено, му го дадох!
Вера нервно се засмя:
— Вашият паспорт пътува за Москва!
— Хуморът ви е неуместен! — възмути се Платон.
— Извинявайте. — Вера спря да се смее. — Андрей прибра паспорта ви в джоба си, после се сдърпахме и го забравихме, нали ме разбирате...
Платон вече беше извършил едно престъпление, сега беше готов да извърши второ — да я убие!
— Ах, ти, кучко железничарска! Уби ме ти ма, кощрамбо мръсна!
Вера се обиди:
— Може и да имате право да ме ругаете, но за кощрамбата преувеличавате!
— Сега остава само оная зурла да ми даде паспорта в милицията! — продължаваше да буйства Платон.
— Разбирам, че сте ядосан, но Андрей не е никаква зурла! Той е много честен човек!
— Спекулант! — отсече Платон.
— И спекулантите може да са честни хора. Успокойте се, моля ви, вдругиден в дванайсет и десет Андрей ще ви донесе паспорта! И

ще хванете същия влак, който изпуснахте.

— Как ще живея без паспорт? — подскочи Платон. — След всичко, което се случи! Трябва да ида при баща си. Може би никога повече няма да го видя...

— Не губете кураж! — Вера се опита да го утеши. — Тръгвайте за Грибоедов без паспорт, а на връщане ще ви го донеса в купето!

— На връщане ще трябва да летя със самолет! — не мирясваше Платон. — Инак няма да смогна!

— Ами ще закъснеете един ден — направи небрежна гримаса Вера. — Няма да ви уволнят я!

— А, не, вие направо ме довършихте! — Платон отчаяно стисна главата си с ръце. — Какво да правя? Ни да замина, ни да остана!

— Че какво толкова сте направили в Москва? — любопитно попита Вера. — Чух ви, че по телефона...

— Обрах Централната банка! — злобно подхвърли Платон и стана.

От чакалнята пак се обади в Москва:

— Маша, аз съм... Какво ново?... Той работил ли е, или е бил пенсионер?... Сигурна ли си, че е бил пиан? Има ли вече резултати от експертизата?... Ужасна картина — постоянно ми е пред очите... Не, не, дори се радвам, че съм сам... Най-важното е да не се тревожиш. Щом са докарали дъските, значи всичко е наред. Кога имаш предаване, утре ли?... Още ли не си се обадила на татко? Обади се и му кажи, че пристигам вдругиден вечерта. Защо, защо... Така се получи... Много е дълго за разказване! Свършвам, това ми е последната монета...

Когато Платон затвори, разбра, че Вера е стояла до него и внимателно е слушала разговора.

— Стига сте ме шпионирали! — възмути се той.

— Не ви шпионирам, дори напротив! Виновна съм и искам да ви помогна с каквото мога. Нещо страшно ли сте направили? — Тя кимна към телефона. Платон я погледна навъсено и изведнъж каза:

— Заради мен умря човек. Случайно, разбира се. Но все пак по моя вина...

— Как стана? — предпазливо попита Вера.

Платон безнадеждно махна с ръка.

— Простете ми — изведнъж тихо почна тя. — И аз не знам защо се заядох с тая рубла. Тук в ресторанта направо озверяваш. Щом ме обиждат, и аз обиждам. Правят бомби, аз пък надписвам. Вече не съм човек, а не знам какво.

Вера почти плачеше.

Сега вече Платон почна да я успокоява:

— Не се измъчвайте... Ядосана бяхте, кипнахте. Всичко разбирам. И не ви се сърдя...

— Вярно ли? — Вера го погледна.

— Защо ще ви лъжа?

Вечер в ресторанта гърмеше музика. Вечер ресторантът се преобразяваше. Сега тук не се хранеха само транзитни пътници. В единия край на салона имаше сватба, в другия — банкет.

Платон приближи външната врата, охранявана от портиера, седнал под традиционната табелка „Места няма“.

— Ако обичате, бихте ли повикали Вера...

Портиерът откряна вратата.

— Вера, дошъл е одевешният скандалджия!

Вера се показва на вратата.

— Извинете — натърти Платон, — но освен вас не познавам никого в този град. В музея вече ходих, бях и на кино, навън вали. В хотела не ме искат без паспорт. Къде да се дяна?

Тя се позамисли.

— Сега нямам време, но скоро затваряме. Седнете на служебната маса, а пък аз ще гледам да измисля къде да ви подслоним за една нощ.

И изнервената Вера се върна към задълженията си — мъчеше се да приключи сметката на един пиан:

— Моля ви като човек, платете и си отивайте!

— Келнер, още една! — настояваше пияндурата.

Платон седеше почти до тях.

— Стига ви толкова! Освен това аз не съм келнер, аз съм жена!

— Келнер, нали ти говоря като на жена, искам още една!

— Я плащай веднага! — повиши глас Вера. — Че ей сега ще ревна!

Пияницата се стресна от тази заплаха и взе да си търси портфейла.

— Недей плака, приятел! Колко искаш?

Вера тегли чертата:

— Двайсет и една рубли и петдесет копейки!

— Я си ги брой сам! Аз ти вярвам, момче!

Вера извади пари от портфейла, после пъкна вътре рестото.

— Колко си взе, момче?

— Само сметката!

— Вземи си и пет отгоре! — изхвърли се спиртосаният клиент.

— Пет са много! — не се съгласи Вера. — Имаш ли семейство?

— Всичко си имам — жена, две деца, куче, всичко като хората.

— Тогава ще си взема само една рубла.

— Една е малко. Вземи си за вредност. Три си вземи!
— Мерси! — спря пазарлъка Вера. — Взимам си две. Прибери си портфейла, че ще го посееш. Можеш ли да си идеш сам?
Пияндурата се усмихна снизходително.
— Келнер, ти ме обиждаш!

... Късно вечерта, когато вече чистеха ресторанта, Платон и Вера излязоха в чакалнята. Вера носеше огромна чанта. Сервитьорките всеки ден след работа изнасят такива чанти, натъпкани с тайнствени неща. Че защо иначе по цял ден ще мъкнат тежките табли?

— Железниците са нещо като държава в държавата — обясняваше Вера. — Тук на гарата си имаме всичко! Не се тревожете, ще ви настаня с всички удобства.

— Ами не може ли — помисли Платон на глас — да поискам постоянно убежище в железопътната ви държава?

— Може. Само че според нашите железопътни закони криминалните престъпници се връщат на съответната държава. — Вера разбираше състоянието му. — А вие защо не сте в Москва? Избягали ли сте?

— Баща ми е на седемдесет и две години. Искам да го видя преди делото. А нямам никакво време вече. Подписал съм, че няма да мърдам от Москва.

— Знаете ли какво? Все пак тръгвайте за Грибоедов с първия влак. А пък аз ще ви пратя паспорта в Москва препоръчано. Имайте ми доверие!

— Но как ще вляза при следователя на Петровка 38? — колебаеше се Платон. — Няма да ми издадат пропуск без паспорт!

— Много важно! — моментално го измисли Вера. — Ще кажете, че сте го загубили!

— За невинен човек не е важно — възрази Платон. — Обаче за мен е утежняващо обстоятелство. Следователят ще почне да ме разпитва къде съм го изгубил, кога, как...

— Вие, интелегентите, много обичате сами да си създавате проблеми. Ще излъжете нещо!

— За жалост не мога. Това винаги ми е пречило. Непременно ще му кажа истината. И ще се разбере, че докато е трябвало да стоя в Москва, съм останал без паспорт в Заступинск.

— Че каква ще е тая ваша професия, в която можете да не лъжете? — искрено се учуди Вера.

— Аз съм пианист! При нас е обратното — ако свириш невярно, те гонят от работа! Тоест от оркестъра! — поясни Платон.

Вера въздъхна:

— Толкова съм уморена днес, веднъж да се прибера! Ама нищо!
Сега ще ви настаня в категория лукс!

— Страх ме е, че нашите понятия за тази категория са съвсем различни! — малко жлъчно отбеляза Платон.

— Е, не вярвам да възразите срещу салона за чужденци!
Вера позна. Платон и не помисли да възразява.

Салонът за чужденци представляваше всъщност две стаи, съединени с полукръгла арка. Първата беше за официалната част, а втората — за почивка на чуждестранните персони. С две думи, тук беше хубаво — чисто, светло и тихо.

— Как си, Марина? Отдавна не съм те виждала!

Марина извърна светналото си от радост лице към Вера.

— Имам уважителни причини. Омъжвам се! Другия четвъртък ми е сватбата. Нали ще дойдеш?

— Непременно! Избра ли го вече?

— Още не!...

— Как така? — слиса се Платон.

— Много просто... Кандидатите ми са двама. Петя... печели повече, ама много кърка, Митя изкарва по-малко, но пък и пие по-малко. Живеят в различни райони, та и аз подадох две заявления в райсъветите.

— А не можяхте ли да си намерите въздържател? — пожали я Платон.

— Къде ти въздържатели днес... — Марина съкрушено разпери ръце.

— Марина! — Вера най-сетне вкара Платон в стаята за почивка и я огледа като истинска стопанка. — Нали виждаш този човек с мене, аз много лошо му обърках работите. Случайно му пратих паспорта в Москва с ташкентския влак. И никой хотел не го приема без паспорт. Това диванче ще ви свърши ли работа, другарю пианист? — И за по-голяма убедителност Вера добави: — Между другото той е лауреат на международни конкурси!

— Това не е важно! — Платон скромно сведе очи.

— Лягайте! — изкомандва Вера.

Платон безропотно рухна на дивана.

— Ами ще има ли нещо да се завия? Не мога да спя по костюм!

— Ще има, всичко ще има! — обеща Вера. — Марина, дай едно одеяло!

Марина, първоначално стъписана от подобно нечувано нахалство, най-сетне се освести:

— Вие изобщо няма да спите тук — нито облечен, нито гол! Тук е само за чужденци!

— Аз съм почти чужденец! — вдигна си акциите Платон. — Лауреат съм на международни конкурси!

— Лауреати под път и над път! — възпротиви се Марина. — Обаче ако разберат, че съм пуснала нашенец... Я ставайте, ставайте де! — сърдито подвикна тя на Платон, който вече се беше изтегнал удобно.

— Но нали сега няма никой! — упрекна я Вера.

— Е, та?

— Искам да кажа, че помещението ти е празно, а човекът няма къде да спи.

— Ами ако дойде някой японец или холандец? — многозначително намекна Марина.

— А той? — Вера посочи Платон. — Той не е човек, така ли?

— Аз ще си платя! — Платон с нежелание се надигна от дивана.

— Първо на първо, тук е безплатно, и, второ, вие ще ми дадете пари, а те валута!

— Какво става в тая държава бе! — не издържа възмутената Вера. — Да не може човек в собствената си страна...

— Хайде, Вера! Не се ядосвайте! — Платон я дръпна за ръката.

— А, не, аз тепърва ще се ядосам!

— Какво се палиш? — прекъсна я Марина. — Нали знаеш, традиционното ни гостоприемство...

— Стига с това гостоприемство! — запени се Вера.

— Вера, не се унижавайте! — На Платон му стана неудобно. — Много по-лесно е нещо да се забрани, а не да се разреши, знаете го.

— Патриотизмът ми се бунтува! — не се укротяваше Вера.

— И пак аз виновната! — жално захленчи Марина. — Нали ще дойдеш на сватбата?

— Ще дойда! Къде ще ида...

Вера и Платон унило тръгнаха към вратата.

Излязоха и Платон се обади:

— Благодаря. Изкарайте ме лауреат...

— Че не сте ли?

— Още хляб има да ям. А сега къде ще ме заврете? На гардероб ли?

— Писна ми от вас! — сърдито отсече Вера. — Знаете ли колко далече живея? Изпускам последния рейс!

— А, не, вие ми дойдохте до гуша! — избухна Платон. — Заради вас съм на тоя хал!

— Да де — съгласи се Вера, — оня човек пак аз съм го блъснала.

— Това вече е жестоко! — тихо каза Платон и тръгна нанякъде.

Вера объркано го изгледа в гърба, после хукна да го настигне.

— Не ми се сърдете. Без да искам. — И се усмихна. — Имаме още няколко минути и една последна възможност, преди да се наръбите на голите пейки в чакалнята.

— Каква ще е тя?

— Милицията. Само не се плашете... Имам един приятел там... Вие всъщност го познавате... Николаша. Оня с протокола...

— Чудесна мисъл! — съгласи се Платон. — При него никой няма да ме намери.

Валеше. Мокрите релси лъцяха. Но перонът под козирката беше сух.

Насред перона дежуреше милиционерска кола, сигналната лампа на покрива ѝ мигаше тревожно.

Вера почти легна на перваза, провеси се в милиционерската стая и викна на Николаша:

— Здравсти!

Лейтенантът, който разпитваше някакъв задържан, я помоли с жест да изчака. Видът му беше измъчен, за разлика от този на задържания хулиган, който въпреки синините си беше доста бодър.

— Откъде ви е тази синина?

— Блъснах се в един стълб! — Хулиганът беше невъзмутим.

— Ами бузата кой ви я насини?

— Ударих се в семафора!

— А как се казва този семафор? — ехидно полюбопитства лейтенантът.

— Не го познавам, да пукна, на! — закле се задържаният. — За пръв път го бия!

— Вижте какво, Спиридонов. Предупреждавам ви за последен път... — Но не успя да довърши. Спиридонов весело подрипна.

— Да не се знаем от вчера, Николай Иванович... Няма да се повтори, честна дума!

И Спиридонов тутакси изчезна. Направо се изпари.

— Боже мой, Вера — потърси съчувствие лейтенантът. Вера и Платон вече бяха влезли в помещението. — Страшно съм уморен... тази гара е истински кошмар... Пияндета... какви ли не отрепки... Поне да ме пратят да уча!... Казвай какво има! Този — и посочи Платон — пак ли я е забъркал някаква?

— Не той, а аз. Той всъщност е пианист! А аз му обърках работите. Случайно му отпратих паспорта в Москва с ташкентския влак! И сега не може да спи на хотел без паспорт!

— Ще казваме ли и за лауреата? — подсети я Платон.

— Тук няма значение.

— Верочка! — предаде се младият лейтенант. — Знаеш, че аз за тебе... нали знаеш... Ама къде да го сложа този твой пианист? Не мога да го прибера тук...

Платон изведнъж се оживи:

— А зад решетките? Никога досега не съм нощувал в килия.

— То хубаво, ама... — запъна се милиционерът. — Там държим... три госпожици...

— Че у нас има ли... — сега беше ред на Платон да се запъне — от тия госпожици?

— По принцип няма! — убедено възкликна милиционерът. — Обаче иначе... пази боже!

Килията, където бяха вкарани тия госпожици, беше съвсем близо, точно срещу входа, в дъното. Госпожиците си седяха зад решетките тихо и кротко. Едната дремеше, отпуснала глава на рамо, втората плетеше пуловер, третата решаваше кръстословица и замислено хапеше молива. Явно не можеше да се сети за думата, защото високо попита:

— Френски философ просветител от осемнайсети век. Втората буква „и“. С пет букви.

Тогава ѝ помогна Николаша — образованият съвременен милиционер:

— Дидро!...

... Когато Вера и Платон пак излязоха на перона, ги доближи хулиганът Спиридонов и им прошепна:

— Да ви трябва карбуратор за москвич? В магазина върви четирийсет рубли, давам ви го за петара!

Вера спря и лаконично, но достатъчно определено заяви:

— Я изчезвай на майната си!

— Изчезвам! — с готовност отвърна Спиридонов и тутакси сублимира...

— Хайде, ще ви изпратя до автобуса! — предложи Платон.

— А после къде ще отидете?

Пак минаваха през чакалнята към изхода.

— Тук, в чакалнята. — В гласа на Платон звучеше ирония. — То ако помисли човек, целият ни живот е чакалня. — И леко се усмихна. — Независимо къде сме. Всички все чакаме нещо. Понякога дочакваме. Вярно, съвсем не това, което са ни обещали.

— Я не се предавайте! — меко каза Вера. — Сигурна съм, че ще ви оправдаят!

Платон завъртя глава. Не му се щеше да зачеква болната тема. И за миг задържа Вера.

— У вас не може ли? Ще ме сложите някъде до вратата!

— Изключено! — ахна Вера. — Не мога да се прибера с мъж!

— Ааа... значи сте омъжена.

— Бях... — И неохотно продължи: — Трета година сме разведени. Но останахме да живеем с родителите му.

— Кои останахте?

— Двете с дъщеря ми.

— Съчувствам ви. Да живееш с чужди родители, и то на бившия си мъж.

— Не са ми чужди! — решително го прекъсна Вера. — Те са страхотни хора. Бяха на моя страна!

Тя блъсна вратата и излязоха на площада пред гарата. Сега, през нощта, тук беше пусто. От спирката, която беше само на няколко крачки, им светна с червените си габарити заминаващият автобус.

— Пада ми се, като съм толкова добра! — изсмя се Вера. — Този е последният.

— Ако искате, ще ви откарам с такси.

— И аз щях да си се откарам, ама шофьорите не искат да пътуват до нас. Нали не сме в града. Къщата ни е далече, свекър ми е кантонер.

— Ами домашните ви няма ли да се тревожат?

— Ще се тревожат.

Сега Вера и Платон се върнаха в чакалнята.

— Е, лека нощ! — сбогува се Вера. — Макар че едва ли ще бъде много лека. Приятни сънища!

— И на вас също. А къде ще спите?

— Първо ще се обадя вкъщи по селектора, да ги успокоя. Пък после ще му мисля.

— Пожелавам ви да се настаните удобно. Вас може и в ресторанта да ви пуснат.

— Нощем го запечатват. Нали има продукти. Сега продуктите са по-ценни от парите!

Вера направи една крачка, но изведнъж рязко се обърна.

— Щях да забравя! Не съм ви върнала парите!

— Какви пари? За какво?

— Рублата от обяда! — Вера сложи парите на пейката. — Мисля, че наистина не сте го яли оня проклет обяд! — И тръгна.

Преди да легне на твърдата пейка, Платон извади от куфарчето си шишенце одеколон и дезинфекцира бъдещото си ложе. След това постла един вестник и се изтегна на пейката, вместо възглавница подложи елегантното си куфарче. Сега чакаше само едно — края на тази идиотска нощ. Затвори очи, надяваше се да заспи, но — уви! — надеждата му не се оправда.

Отвори очи и видя до себе си Вера. Погледна я въпросително. Тя съкрушено разпери ръце. Платон ѝ се усмихна съчувстващо и се поизмести, за да ѝ направи място на пейката.

Вера му благодари с леко кимване, после сложи чантата си до куфарчето и спокойно почна да се нагласява за сън. Платон легна пак.

Сега лежах на пейката глава срещу глава, той с куфарчето вместо възглавница, тя с чантата от ресторанта.

И все не можеха да заспят. Въртяха се, обръщаха се как ли не, мъчеха се да се нагласят по-удобно...

— Не можете ли да заспите? — най-сетне не издържа Платон.

— Главата ми е точно на тенджерата!

У Платон се обади мъжката галантност:

— Ако искате, да си сменим възглавниците!

— Като се сетя, че утре заран трябва да се разправам с тия пъпеша — призна си Вера, — направо не ми се живее!

— Какво съвпадение...

— Вие ще се оправите... Все някой ще ви помогне, ще ви отърват... И пак ще си свирите на пианото...

— В самодейността на затвора. Аз не съм солист. Както ми дирижират, така свиря.

Но думите му не предизвикаха у Вера кой знае какво съчувствие.

— Пак е по-добре, отколкото да влачиш таблата. Като останах сама... Без специалност... Е, сега вече свикнах, разбира се...

— Като заговорихте за ресторанта, и огладнях — ненадейно заяви Платон. — Пък и от чантата ви мирише много вкусно.

Вера се понадигна, седна и отвори чантата.

— Я да видим какво съм събрала днеска?...

И почна да вади буркани и разни найлонови пликчета.

— То обикновено какво ни остава на сервитьорите — само гарнитурата, дето не са я дояли клиентите, да прощавате. Носим си я у дома за прасетата. Защото тия от кухнята гледат само себе си. Нищо не ни дават. Кога имаме късмет? На големи банкети. Днес например обслужвах сватбата и сега ще я отпразнуваме и ние с вас. Какво ще обичате?

— За пръв път в живота си ще ям огризки!

— Обиждате ме! — възкликна Вера. — Днес не са огризки, а остатъци. Но щом не искате, няма!

— Сега вече не бива да капризничаш — констатира Платон, — ще трябва да взимам каквото ми дават! — И сякаш прекрачил някаква несъществуваща бариера, весело се осведоми: — Ами аз кой съм? Младоженецът или гостенин?

Вера го огледа и тихо се изсмя.

— Вие ще сте булката!

— Тогава младоженецът сте вие! — върна ѝ го Платон.

— Мила! — Вера с удоволствие се включи в играта. — Какво да ти сложа в чинийката?

— Ах, скъпи, май виждам маслинки. И ей онуй парченце салам, миличък!

— Ето ти и едно доматице, красавице! — уговаряше го Вера.

Платон се изправи, хванал домата като чаша, вдигна ръка и подхвана развълнувана реч, обръщайки се към заспалите пътници — вече ги имаше доста в чакалнята:

— Скъпи приятели! Искам да вдигна тост за вас и за това, че сте дошли да ни почетете в деня на сватбата ни в тази прекрасна чакалня.

Вера измъкна от бездънната си чанта недопита бутилка шампанско и му я подаде.

— Значи ще прием от шишето! — Платон надигна шампанското. — За вас, приятели! — И с широк жест посочи чакалнята. — Всички да си намерите билети и да пристигнете където трябва и навреме!

— Като за жена говориш чудесно! — направи се на очарована Вера.

— Завъртя ми главата това шампанско! — Ролята вече му харесваше и той нагло добави: — Напомням, че съм назначен за булка... — После продължи глезено: — Сега ме кани на танц! — Явно напрежението, което не го беше напускало през последните дни, беше изчезнало и сега той пак беше в обикновеното си състояние.

— Обожавам танците! — искрено се зарадва Вера. — Само че няма музика!...

— Музиката съм аз! — разпали се Платон. — Може и да съм лош пианист, но слух поне имам... Какво да му друснем? Туист, рок, танго, чарлстон? Всичко мога...

— Сватбен валс... — помоли Вера.

Платон я прегърна през кръста и тихо запя:

*И макар да съм чужд, непознат,
да живея в далечния град...*

— Аз пък живея в този — обади се Вера.

Продължиха да танцуват между пейките, между заспалите пътници.

Посред нощ двама милиционери проверяваха документите и безжалостно будеха спящите в чакалнята.

Документите винаги се проверяват посред нощ, когато сънените хора изобщо не могат да включат. Всички знаят, че човешкият сън не струва нищо.

Заморени от „сватбата“, Платон и Вера блажено спяха глава срещу глава. Само че сега главата на Платон лежеше върху Верините тенджери, а тя беше лепнала буза о куфарчето му.

— Вашите документи! — Единият милиционер хвана Платон за рамото.

Платон се събуди и дълго не можа да разбере къде е и какво искат от него.

— Документите! — нелюбезно повтори стражът на реда.

Тогавя Платон си спомни всичко и почна глупаво да се оправдава:

— Разбирате ли, аз пътувах за Грибоедов. Слязох да обядвам. И не обядвах. А ми искаха пари. И аз не платих, тоест платих. Но влакът беше тръгнал. И после... един съвсем друг влак... И паспортът ми... как да ви го обясня... замина за Москва...

— Ей тъй взе, че замина, а? — издевателски попита милиционерът, явно готов да прибере Платон.

— Не, не, как така ще замине! — Платон се чудеше как да бъде по-убедителен. — Шафнерът ми го взе... Нали разбирате, аз пазех пъпешите...

— Пъпешите... — повтори милиционерът и чак се намръщи. — Много неубедително лъжете! Хайде!

— Прощавайте, че ви будя — с надежда за помощ разбута Платон спящата Вера, — обаче съм арестуван!

— Нали вдругиден! — Тя скочи с учудваща за сънен човек бързина.

— Не, не това! — успокой я Платон. — Понеже нямам паспорт.

— Костя! — ядоса се Вера. — Що не оставиш човека да си подремне?

— Сега ще ти обясня всичко, Вера. — Милиционерът беше спокоен, както подобава на човек, изпълняващ служебния си дълг. — Някаква шайка значи тършувала из влака и не е ясно къде са слезли. А тоя тип е без паспорт. Човек без паспорт не е човек!

— Костя, той е много добър мой познат! — Сега вече Вера се чудеше как да бъде по-убедителна. — Аз съм виновна, случайно му пратих паспорта в Москва с ташкентския влак. Той е пианист. Лауреат на какви ли не награди. — Вера погледна Платон и прибави: — И на конкурси!

— Ами ти защо спиш тука на пейката? — В гласа на милиционера звучеше известно подозрение.

— Да не си ми мъж да ме разпитваш? — сряза го Вера. — Където искам, там ще спя.

Милиционерът ги остави. И вече по-отдалечко се чу:

— Вашите документи!

— Тази шайка крадци май е пипала и тук! — объркано събщи Платон. — Измъкнали са ми портфейла! Останали са ми само копейките. — И той ги раздрънка в джоба си.

— Дай да заявим — забърза Вера, — докато Костя не си е тръгнал...

— Недей! — охлади ентусиазма ѝ Платон.

— Да... забравих... — Вера си спомни кой е той. — Да не сте се излъгали? Търсихте ли го навсякъде?

Платон за всеки случай надникна и под пейката, но не откри нищо и там.

— Много ли пари бяха? — продължи да преживява Вера.

— Преди да избягам от Москва, изтеглих от касата двеста рубли. Е, платих си билета... Обядвах в ресторанта ви... Пада ми се! Да ме оберат, докато спя! — ядоса се той. — По-добре да не бях лягал!

— Много дълбоко спите за престъпник. Като човек с чиста съвест! — приятелски се пошегува Вера, искаше да го утеши.

— Дааа... — въздъхна Платон. — Сега вече и аз не знам кой съм! Ни паспорт, ни пари! Абсолютна нула!

Рано сутринта, още по тъмно, Платон буташе една количка за багаж по паважа.

Върху количката се подрусваха куфарите с пъпешите, а отгоре им подскачаше дипломатическото куфарче. Вера гледаше да не изостане. Вървяха покрай отворените магазини. Оттам излизаха хамали с кашони и сандъци. Почти пред всеки склад дежуряха огромни камиони с дълги ремаркета.

Току до складовете земята беше нарязана от безкрайните коловози на заступинската триажна гара. Във въздуха, усилен от високоговорители, се носеше дразнещият глас на диспечерката:

— Вагон 37–82 на дванайсети коловоз... Вагон 192–46 на трети коловоз... На трети!...

— Обадете се в Москва — съветваше го Вера, — жена ви ще ви прати пари. — Не се сдържа и малко ехидно добави: — Ако не ги е дала всичките за дъски, разбира се...

Платон се направи, че не е чул хапливия завършек, и кротко отговори:

— Няма да ми ги дадат без паспорт.

— Утре в дванайсет и десет го имате!

— Ако любовникът ви не го е изгубил.

Вера кипна:

— Как смееете да ме обиждате. Във вагона имахме делова среща!

— Е, щом там сте имали делова среща — ядосано отвърна Платон (не се беше наспал и хич не му харесваше да бута тежката количка), — значи сега ние просто се търкаляме в леглото!

— Изобщо не се надявайте! — избухна Вера и за да обиди носача си, добави: — Не съм толкова евтина!

— Да де, вярно — саркастично отбеляза Платон. — По три рубли килограмът наистина не е евтино!

— Нищо общо нямам с това. Моите са само петдесет копейки на килограм. — Вера почна да му обяснява сложната система на спекулацията: — От трите рубли една и петдесет взима Андрей. Съвсем справедливо — нали ги е купувал в Ташкент по петдесет копейки кило, — а пък другата рубла я прибира посредникът, понеже е колхозник. Пазарът нали е колхозен!

— Много ви е сложно счетоводството. Ами колко ще ми платите за доставката, госпожо? — завърши Платон икономическата тема.

— Вие ми работите само за хляба! — тъжно се усмихна Вера.

Вече бяха пред олющена триетажна къща с напукана фасада и опадала мазилка. Имаше оградка, а под прозорците растяха хилави цветя. Такива триетажни сгради за железничарите се строяха в първите години след войната. Изглежда, оттогава не я бяха ремонтирали.

Вера се надигна на пръсти и тайнствено почука на един прозорец. Зад мръсното стъкло се мярна някакво лице, явно я познаха, и им направиха знак да влизат.

Жилището, в което попаднаха, до такава степен не съответстваше на неугледната стара сграда, че Платон буквално се вцепени.

Вътре имаше цял музей на осемдесетте години на двайсети век. Разкошна югославска гарнитура „Милена“, цял полк чешки кристал — от най-различни вази до какви ли не чаши, цветен телевизор „Рубин“, японска стереосистема „Акай“, безкрайни туркменски килими, с две думи, всичко, което събира човек, който има пари, но няма вкус. Никой, който влезеше, не можеше да отгатне какъв е стопанинът — моден стоматолог, директор на голям магазин, външнополитически наблюдател или преуспяващ чиновник.

Гостите бяха посрещнати от някакъв сънен тип, заметнал парижки халат на голо, но вече с щатско „Марлборо“ в уста.

— Здравсти, чичо Миша, карам ви стока чарджуйски пъпешки!

— Свил ме е радикулитът — огорчи я стопанинът, — схванах се на ябълките. Сега не мога да се навеждам за никакви плодове!

— Значи вие сте колхозник? — учуди се Платон.

— Типичен! — потвърди чичо Миша.

— Ах, как нараства благосъстоянието на колхозниците! — уж възхитен възкликна Платон.

— Всичко расте при нас! — милостиво се съгласи чичо Миша.

— Ами какво да правим с пъпешите? — Вера изглеждаше объркана.

— Солидаризирам се с проблемите ти, Вера — със съчувствие рече „колхозникът“, — нямаме право да лишаваме населението от витамини!

— Сега разбирам призванието ви — опита се да го подкачи Платон, — вие се грижите за здравето на народа!

— Не злобей! — Чичо Миша беше сигурен в позициите си. — То не се знае кой истински се грижи за хората — аз или те!

— Кой те? — Вера наистина не загоря.

— Без провокации, моля! Аз съм безупречен! — гордо заяви чичо Миша. И обясни възгледите си: — Аз храня народа с качествени продукти, а тия от магазините — с каквото им падне! Продават ти зелени дини, за които висиш и на опашка на всичко отгоре. Продават ти зелени дървеняци вместо круши, а от тях, да ме прощавате, можеш да си изклучиш червата! Или пък съвсем изгнили домати — да ти се

доповръща само като ги гледаш! Мързи ги да идат на село, че нямало пътища, а там реколтата гине... и аз я спасявам. На всяка сливка й треперя като на чедо родно! В базите не могат да ти увардят ни плод, ни зеленчук, понеже не са им стопани! — Чичо Миша внезапно заби пръст в сърцето на Платон. — Ами ти кой си?

Платон се поколеба малко.

— Май никой...

— Той си изпусна влака! — обясни Вера.

— Идеално — зарадва се чичо Миша. — Значи никой в града не го познава. Ще го представим за колхозник от Средна Азия!

— Не съм търговец! — запротестира Платон. — И не желая да бъда.

— То не е трудно! — Спекулантът бащински го потупа по рамото. — Спомни си държавната търговия и прави всичко наопаки! Онез ти крещат, ти се усмихвай! Удрят те в кантара, пък ти пускай отгоре!

— Откъде да пускам? — попита Платон. Разбираше, че при неговата безпарична ситуация няма да му е много лесно да се откопчи от задълженията на продавач.

— Пускаш им по петдесет-сто грама отгоре и купувачите са щастливи. Онез продават плода мокър...

— Защо? — пак не разбра Платон.

— Боже, тоя да не е паднал от луната? — Чичо Миша разпери ръце и пак се обърна към Платон. — За да е по-тежко, да тежи повече. А твоите пъпеша са сухи! Да ти е приятно да ги погалиш, жена все едно галиш! Сега се обаждам на директора, че да не те натирят от пазара, ами да ти дадат кантар и престилка!

— Няма да ида! — заинати се Платон. — Вера да си ги продава!

— Никакъв пазар — спокойно го отрязва Вера. — Аз съм в системата на търговията!

— Че какво ме интересува? — разсърди се Платон. — Аз пък свиря на пиано.

— Свиркай си тогава и ги продавай! — развесели се чичо Миша.

— Да, как забравих... нали сте лауреат на международни конкурси! — саркастично подхвърли Вера.

— Можех и да стана! — викна Платон. — Ако поне веднъж ме бяха пратили!...

— Нали те пращаме на пазара! — успокои го чичо Миша.

— Гледай го ти колко бил честен! А аз ще ви издържам, нали? — кипна и Вера.

— Не искам спекулации и няма да участвам!

— Виждам, че те е срам, а? — намеси се в спора чичо Миша.

— Срам ме е! — честно си призна Платон и добави: — И ме е страх! За нищо на света не отивам!

Чичо Миша зае тържествена ораторска поза.

— Едно време хората са ходели сред народа и са сеели семената на доброто и разума. Сега това го има достатъчно, сега трябва да сеем ядене! Върви сред хората и сей пъпешки!

На колхозния пазар в Заступинск Платон сееше пъпеша по три рубли кило.

Пазарът, където съдбата беше запокитила нещастния пианист, се намираще до гарата. Едната му страна гледаше към коловозите, та по-пъргавите пътници да могат за краткия престой на влака да си понакупят туй-онуй. А другата беше обърната към гаровия площад за удобство на жителите на Заступинск. Над всяка изложена за продан стока се кипреха табелки с цените — не е удобно да ги показваме във филма, но се налага.

Близо до Платон млад мъж с везана тубетейка бодро продаваше същите пъпеша, по... половин рубли по-евтино. И, естествено, никой не купуваше от Платон. Нещо повече — купувачите обиждаха начинаещия продавач с какви ли не лоши думи, често дори нецензурни.

— Не те ли е срам бе? — ругаеше една бабичка. — Кожодер!

— Не мога да сваля цената! — виновно се бранеше Платон. — Изпълнявам заповед! Не ми се сърдете.

— Малко е да ви избегнат! — негодуваше млада хубавка жена. — За болно дете ми трябва! Печалбари с печалбари!

— Вземете си без пари! — отчаяно й подаде един пъпеш нещастният Платон.

— Да ви приседне дано! — Младата жена грабна пъпеша от ръцете на изумения Платон и бодро си тръгна, да не би той да си го вземе.

— Откъде се навъдихте бе, паразити такива! — с удоволствие го ругаеше младият мъж.

Запъхтяна от бързане, се появи Вера. Беше с красива рокля, която много й отиваше.

Платон не я виждаше.

— Не ти се работи, отрепка такава! — буйно го оплюваше работягата с тубетейката.

„Отрепката“ го довърши. Платон почти се разплака.

— Не съм отрепка! Изпуснах си влака! И аз ги мразя търгащите.

Още не беше видял Вера, която приближаваше към сергията.

— Я какво се е оял покрай временните трудности! — навикваше го една тлъста домакиня.

— Изобщо не съм дебел!... — жално се оправдаваше Платон. — Откараха ми паспорта, парите ми откраднаха... Това не са мои пъпеша, аз съм зависим човек!

Вера с учудване забеляза, че ѝ е мъчно за Платон, та чак сърцето ѝ се свива. А той най-после я видя. Погледна я измъчено, молеше за помощ.

Тогава тя пристъпи и нанесе отведен словесен удар на тлъстата домакиня. Бездруго имаше опит от работата в ресторанта:

— Какво сте се заяли с човека? Като не щете — не купувайте! Дебел бил! Я по-добре се погледнете в огледалото!

Домакинята се шашардиса и потърси съчувствие от човека с тубетейката:

— В магазина те навикват, дойдеш на пазара за отмора — и тук същото. Претеглете ми ей този мъничкия!

Платон гледаше Вера с възхита. Разбра, че идва спасението му.

— Много съм ви благодарен! — каза тихичко той. — Не издържам вече. Спасете ме.

— Спокойно, сега ще ги разпердушиня всичките! — И Вера високо заяви: — Естествено, пъпешите на другаря с тубетейката са по-евтини, обаче не струват! Нагарчат!

— Да не си ги опитвала? — озъби се узбекът.

— Нали ги виждам, отвътре целите са гнили! — сопна се Вера и прошепна на Платон: — Неговите май са по-хубави от нашите!

— И аз така мисля — едва чуто се съгласи Платон.

Домакинята се разколеба. Продавачът го усети и се наведе през сергията:

— Не я слушай! Тая жена е негов човек! Работи за него!

— Как ще е мой човек! — отрече се Платон от Вера и незабелязано ѝ намигна.

— Че аз за пръв път го виждам — вдъхнови се тя, — просто трябва да сме справедливи!

— А пък аз... всички ви за пръв и за последен път! — не се стърпя и Платон.

В спора се намеси плешив продавач на домати:

— Това са спекуланти! Прекупвачи! Колко съм ги виждал такива!...

— Ти си прекупвач, кубе такава! — ядоса се Платон. — Като те гледам, хич не знаеш на кое дърво растат домати!

— Твоите пъпеши растат по дърветата! Простак! — възпитано му отговори оня с домати.

— Не разбирате ли от шега? — нахвърли се върху него Вера. — И всичките ви домати са червясали!

Една жена, която продаваше цариградско грозде, плесна с ръце и възкликна:

— Какво става с тоя свят, господи! Мира да нямаш от градски мошеници! Сигурно от някой железничар са ги купили...

— И дигат цените, тормозят хората! — подкрепи я друга търговка.

— Да викнем милиция! — провикна се трети продавач.

— Аз съм свидетелка! — веднага предложи услугите си тлъстата домакиня.

Нашите герои разбраха, че целият пазар се надига срещу тях. Трябваше да се спасяват.

— Приятели! — високо се обърна Платон към колегите си. — Нека минем без милиция, да решим всичко помежду си!

— Прав е! Какво общо имаме ние с милицията? — съгласи се плешивият с домати. — Ще го ошамаросаме и толкова!

— Само да сте го пипнали! — заплашително кресна Вера.

— Другари, чуйте ме! — ораторстваше Платон. — Това е моят търговски дебют. Може и да не съм успял съвсем. За пръв път съм от отсамната страна на щанда. Помогнете ми да се отърва от тия проклетите пъпеши. Избавете ме!

— Купете му ги накуп! — подкрепи го Вера.

Смирението на новациите успокои пазара.

Онзи с домати въздъхна тежко:

— Много ми е меко сърцето на мен, от това си патя! Не ми трябват твоите пъпеши... Ама как да те изоставя в беда. Хайде, от мен да мине! Ще ти ги взема по рубла кило!

— Че той за една рубла по-добре сам да си ги изяде! — разсърди се Вера.

— Добре — изведнъж почна един с ябълки, който досега си беше мълчал. — Давам ти рубла и двайсет!

— Мародер! — характеризира го Вера.

— Рубла и трийсет! — включи се в наддаването и узбекът.

— Рубла и четирийсет! Последна цена! — тегли чертата плешивият доматаджия.

— Не можем по рубла и четирийсет! Трябва да броим на шефа по рубла и петдесет! — призна Платон.

— Драги търговци! Не се стискайте! — призоваваше ги Вера.

Пазарните дейци тягостно мълчаха.

Тогава Платон се осмели да направи нещо безразсъдно.

— Ех, ако ще е, да е! — И весело закрещя, да го чуят по целия пазар: — Насам, народе, на чарджуйските пъпеша, сладки като мед, гладки като моми, топят се в устата! Хайде, не останаха! Рубла и петдесет кило! —

Тлъстата домакиня професионално застана пред сергията:

— Аз бях първа!

— Взимайте, другари, че свършиха! — обърна се Вера към навалищата.

— Млъквай де! — свирепо изръмжа човекът с везаната тубетейка. — Взимам цялата стока по рубла и петдесет!

— Всичките сте една шайка! — тъжно заключи домакинята и си тръгна без пъпеш.

Скоро Платон и Вера се сбогуваха пред входа на пазара.

— Като изтърсихте, че доматиите растели по дърветата, насмалко да се пръсна...

— Ама и вие сте една — весело дърдореше Платон, — аз ли измислих червивите домати?

— Пък като крецяхте, че пъпешите били гладки като моми... — с удоволствие си спомняше Вера.

— А вие така искрено лъжехте, че ме виждате за пръв път...

— Всичко е много смешно, но... не изкарахме нито копейка!

— Извинете! — Платон се поклони. — Не става търговец от мен. Тъй че довиждане!

— Довиждане — отвърна Вера. — Къде отивате?

— В чакалнята. Къде другаде?

— Чудесно! — зарадва се Вера. — Щом така и така отивате на гарата, откарайте и количката. А куфарите дайте на гардероб. Кажете, че аз ги пращам!

— Добре — покорно кимна Платон, — ще ги откарам, ще ги дам, ще кажа...

— Аз съм към къщи, ето ми го автобуса!

Стояха пред входа откъм шумния гаров площад.

Вера посочи към спирката, която, както се казва, беше на две крачки.

Платон с елегантен поклон помести количката и отвори въображаемата ѝ врата:

— Ако позволите... Да ви откарам ли до спирката?

— Ами че тя... ей я къде е!

— Сигурно сте много уморена след пазарската битка...

— Да, боят беше на живот и смърт!

— Заповядайте... — Той все още стоеше приведен и все така придържаше несъществуващата врата. — Ще ви откарам със служебната кола!

Платон буташе по улицата количката за багаж, а Вера гордо се кипреше върху празните куфари. Държеше дипломатическото куфарче в скута си.

— Никога не съм мислил, че ще стана рикша!

— Е, как е? — игриво попита Вера.

— Багажът е доста симпатичен! — Рикшата излезе добре възпитан.

— Как да го разбирам? Почвате да ме ухажвате ли?

— С удоволствие, но настроението ми нещо...

— Жалко! — чистосърдечно въздъхна Вера.

— Аз също много съжалявам!

— Обичате ли жена си? — изведнъж изтърси Вера.

— Когато човек е бил женен половината си живот, всичко така се обърква... — уклончиво отвърна Платон.

— А защо ме карате на обратно?

— Сега съм обществен транспорт — веднага обясни Платон, — нали виждате знака за кръгово движение, значи трябва да обиколим площада...

И внезапно спря количката толкова рязко, че Вера насмалко щеше да падне.

— Защо спирате така? Ами пътниците?

— Погледнете надясно! — И Платон посочи един пикап, завиващ от пряката към площада. — Спазвам правилника за движение по пътищата!

— А деца имате ли? — заразитва Вера.

— Дъщеря, вече е студентка. — И тъжно продължи: — Изтъркани дънки и празни бутилки.

Вера се върна към главната тема на разговора:

— Жена ви хубава ли е?

Платон, на когото този разговор нещо не му се нравеше, нарочно отвърна предизвикателно:

— Прекрасна!

— А фигурата?

— Умопомрачителна.

— Платното отдавна е свободно! — Отговорите на Платон й бяха неприятни. — Дайте газ! Много друска тая ваша кола!

Платон подкара напред, изведнъж разбра, че без да иска, е обидил Вера, и се поправи:

— Но пък вашата усмивка много ми харесва! Честна дума!

Вера вече съвсем се разсърди:

— Спрете количката, слизам!

— Не мога! — отказа ѝ водачът. — Нали виждате знака „Спирането забранено“.

— Тогава скачам в движение!

— Простете ми глупостта и непознаването на женската психология, но в края на краищата усмивката е по-важна от фигурата. Усмивката е огледало на душата! Само идиот като мен може да хвали една жена в присъствието на друга.

— Между другото, вашата жена изобщо не ме интересува!

— Мене пък изобщо не ме интересува вашият шафнер!

— А пък вие също изобщо не ме интересувате! — отсече Вера.

— А пък вие... — почна Платон и внезапно млъкна. — А пък вие всъщност ме интересувате!

— Напред тогава! — изкомандва Вера.

Платон мощно забута количката и затича.

— Никога не съм предполагал, че имам толкова конски сили!

На гарата Платон говореше с жена си по междуградския телефон:

— Стига си приказвала глупости, не си виновна за нищо!... Благодаря за грижите. И какво каза най-добрият ти адвокат?... Е, да се надяваме... Не — при тези думи Платон се усмихна, — още не съм стигнал в Грибоедов. Засега съм още в Заступинск... Какво правя тук ли?... — Той наистина се замисли какво ли прави тук. — Разбираш ли... тук живея!... Чуваш ли се какво говориш? Няма да ходя по магазините и да търся боклуци за вилата... Не се сбогувам, защото довечера ще те видя...

За този ден и половина Платон постепенно свикна с гаровия начин на живот. Престана да обръща внимание на безкрайната бльсканица, на пристигащите и заминаващите, на ридаещите и усмихнатите, на посрещачите и изпращачите, на пияните, на

побойниците, на крадците, на работниците от поддръжката с оранжевите якета, на местните служители в железничарски униформи.

Престана да чува хрипкавото ръмжене на високоговорителите, свирките на нетърпеливите локомотиви, бодрата оглушителна музика, която се лееше от радиоточките.

Наистина се аклиматизира на гарата и доказва, че човек може да живее навсякъде...

На площада Вера се правеше, че чака автобуса. Платон излезе от гарата и веднага погледна дали е заминала. Видя я, зарадва се и забърза.

— Много е хубаво, че автобусите са нарядко.

— Един мина. Само че претъпкан — набързо измисли Вера — и аз реших да взема следващия.

— Тук не може да има претъпкан автобус. Това е начална спирка — нетактично заяви Платон.

— Много сте невъзпитан. Като знаете, поне си мълчете. Обадохте ли се в Москва? Какво ново?

— Слава богу, нищо! Нали казват, че най-добрата новина е липсата на новини.

— Не ви ли търсят? — деликатно попита Вера.

— Де да знам... Май още не...

На спирката пристигна празен автобус.

— Ами довиждане! — Вера хвана дръжката.

— Довиждане! — отговори Платон и се качи подир нея в автобуса.

— Идвате да ме изпратите, или няма какво да правите?

— И двете.

Вера пусна монетка в касата, откъсна един билет и го подаде на Платон. После високо каза:

— Аз съм с карта!

Автобусът излизаше от града.

— Какво работеше мъжът ви? — Очевидно всичко, което засягаше Вера, започваше да го интересува.

Тя го разбра и затова охотно му заразказва:

— Машинист. Нашето семейство може да обслужва цял железопътен участък. Той машинист, баща му кантонер, майка му беше на гарата, брат му работи в депо, братовчедка ми е кондукторка, аз пък в ресторанта!

Автобусът вече летеше по шосето.

Вера стана.

— Слизаме!...

Отбиха се от шосето по един черен път.

Изведнъж Вера спря.

— Недейте ме изпраща по-нататък. Благодаря, че дойдохте!

Далеко напред се виждаше железопътният насип. До него къщичката на кантонера.

— Как спите до тия влакове? — учуди се Платон.

— Свиква се. Дори напротив, сега не мога да спя на тихо. Всички, които работят по жепе линията, живеят наблизко. Земята покрай релсите се казва „отчуждена“.

— Отчуждена... — бавно повтори Платон. — Вярно казано.

— Довиждане.

Но Платон не искаше да се сбогува.

— Още не съм ви задал оригиналния мъжки въпрос: свободна ли сте тази вечер?

— Искате да ме поканите в чакалнята ли?

— Роклята ви е много красива — направи ѝ комплимент Платон.

— Просто не мога да не ви поканя да вечеряме в ресторант!

Очите на Вера пламнаха.

— Толкова време не съм ходила на ресторант! — замечтано въздъхна тя. — Ей сега идвам, чакайте ме тук!... — И забърза.

Платон седеше на един пън и я чакаше. Видя как в двора на кантона изхвъркна момиченце и увисна на врата на майка си. Висок слаб старец тръгна към линията и Платон се сети, че това е бащата на бившия ѝ мъж. Вера влезе вътре заедно с детето. По линията се проточи безкраен товарен влак — цистерни, хладилни вагони, вагони с чакъл, двуетажни вагони с леки коли...

Платон потъна в тъжните си мисли и дори не забеляза кога Вера се е изправила пред него.

— Готова съм. Нахраних детето. Предупредих, че ще закъснея. Да тръгваме по живот!

Докато чакаха автобуса на спирката, Вера изведнъж се сети:

— Насмалко да забравя! — И отвори чантата си.

— Да не ми давате пари назаем? — свадливо попита Платон.

— Няма да е прилично аз да плащам. Плаща винаги кавалерът.

— В кое заведение отиваме?

— Поканете ме, ако обичате, в нашия ресторант!

— Искате да се изфукате ли? — сети се Платон.

— Искам да ги сбъркам всичките! — откровено заяви Вера.

— Приберете си парите! — надменно рече Платон.

Вера хитро прошепна:

— Бомба ли ще направим?

— Знам, че според вас съм престъпник — все така наперено продължи Платон. — И донякъде сте права. Но в този конкретен случай ще постъпим честно!

— Как?

— Тайна. Изобщо аз съм много потаен.

Зададе се автобусът.

— Ето го и автобуса.

— Но ще трябва да ми услужите — Платон ѝ помогна да се качи — с едно билетче!

— От мен да мине... — милостиво се съгласи тя.

В ресторанта свиреше оркестър. Танцуваха прегърнати двойки, тъгуваха транзитни пътници, някаква компания празнуваше поредния повод.

Вера и Платон седяха сами.

— Що за безобразие?! — възмущаваше се Вера. — Защо не идват за поръчката?

— Не можете ли да разберете — успокои я Платон, — сега всички обсъждат как ли сте ме свалили.

— Аз съм ви свалила?

— Естествено!

— Не е вярно! — Вера се изчерви. — Вие ме свалихте!

— И се гордея с това! — веднага се предаде Платон.

— Правилно! — назидателно се съгласи Вера.

До масата им доплува достолепна сервитьорка.

— Добър вечер! Заповядайте! — И подаде листа с менюто на Платон, като подчертано не обърна никакво внимание на Вера.

— Виолета! — слиса се Вера. — Ти не ме ли позна?

Виолета откровено призна:

— Откъде да знам мога ли да те позная, или не мога!

— Запознай се. — Вера представи кавалера си. — Платон Сергеевич. Между другото е пианист.

— Много ми е приятно. Виолета.

— На мен също! — Платон стана и седна.

— Какво ще поръчате? — Сервитьорката отвори тефтера и се приготви да записва.

— Дамата ще избере. — И Платон подаде листа на Вера. — Заповядайте!

— Аз тия глупости наизуст съм ги научила! — Вера сложи листа на масата. — Значи така. За пиене... — Позапъна се и погледна Платон.

— Нямам претенции, но по-добре коняк.

— Значи арменски — почна Вера, — три звездички, не по-скъп. Двеста грама ни стигат. И им кажи в бюфета, че е за мен. Да не го разреждат!

— Защо, иначе разреждат ли го? — бързо се намеси Платон.

— Никога! — мигновено реагира сервитьорката, която изпълняваше служебния си дълг.

— Нещо за мезе... — позамисли се Вера.

— Днес имаме само сирене! — охлади гастрономичния ѝ ентузиазъм Виолета.

— Кажи на шефа, че е за мене. Да извади и салам! — нареди Вера. — За вечеря киевски котлет. А? — И въпросително погледна Платон.

— Идеално.

— Само ги предупреди в кухнята — учеше приятелката си развеселената Вера, — че са за мен. Да ги опържат с истинско олио!

— Защо, иначе с какво ги пържат? — Любознателността на Платон просто нямаше граници.

— Защо ви е да знаете неща, които не бива да знаете? — откровено въздъхна Вера. — Десерт сладолед!

— Само им кажете, че е за Вера — намеси се Платон, — и да не слагат вътре нищо освен сладолед!

Щом Виолета се отдалечи, Платон изведнъж се навъси. Облегна се на стола, машинално хвана вилицата и взе да почуква по празната чиния.

Вера се мъчеше да разбере състоянието му.

— Според мен изчезвате някъде — тъжно каза тя. — Хайде върнете се!

Платон се отърси от тежките си мисли и я погледна, сякаш отново се връщаше в действителността.

— Сега ще ти разкажа всичко. — Дори не забеляза, че ѝ говори на „ти“. — Връцахме се с жена ми от Шереметиево — бяхме изпратили една нейна приятелка, заминаваше за Алжир. Караше жена ми. Тя обожава да кара, аз фактически не използвам колата. А тя кара бясно... И на влизане в Москва... Пък беше късно, тъмно беше... Изведнъж някакъв човек пресече шосето... Тя удари спирачките... Но...

— Пиян ли беше? — тихо попита Вера.

— Надяхахме се... Но експертизата установи, че бил трезвен.

В този момент Виолета донесе коняка и салама.

— За второто ще почакате. Сега ще храним влака от Душанбе...

Другите сервитьорки вече мъкнеха таблите, отрупани с алуминиевите панички стандартна храна.

— Имате ли телевизор в ресторанта? — ненадейно се разтревожи Платон.

— От къде на къде телевизор? — зачуди се Вера.

— Имате ли, или не? — Платон си погледна часовника.

— Има при директора!

— Бързо тогава! — Платон стана.

Недоумяващата Вера го поведе към кабинета на директора. Там нямаше никого.

Включиха телевизора.

— Много дълго загрява! — нетърпеливо каза Платон и пак си погледна часовника.

Както винаги първо се чу звук. Говореше жена:

— Студен северен атмосферен фронт откъм Баренцово море...

И чак после екранът светна и видяха симпатична жена в елегантен костюм. Тя сочеше с показалка по картата на синоптичната обстановка и редеше традиционните думи за циклони и антициклони.

— Жена ми! — представи я Платон.

— Наистина е красавица! — Вера се разстрои. — Не преувеличавате!

— Та като стана онова нещо — продължи тъжния си разказ Платон на фона на монотонно-научния глас на жена си, — тя, естествено, изпадна в истерия. Плачеше, вайкаше се, после изведнъж каза: „Свършено е с мене! Вече никога няма да ме покажат по телевизията!“ И когато дойде милицията, аз ненадейно... честно казано, не го очаквах от себе си... казах, че аз съм бил на волана!

— А тя?

Платон потрепери като от студ.

— Мълчеше си.

— Значи го е приела за нормално...

— Не, не... Плачеше, та се късаше...

— Всеки ще заплаче... — Вера го погледна някак странно.

— Все се чудя защо го направих! Просто се грижах за телевизионните зрители — опита да се пошегува Платон. — Кой щеше да им предсказва времето?

На Вера ѝ стана неприятно.

— Чух вече за циклоните... Друго не ми трябва. Ще взема да се прибирам!

— Жена без женска гордост не е жена! — подкачи я Платон и съвсем откровено продължи: — Първо, аз не искам да си отивате. Второ, извинете ме, вие също не искате да си ходите. И трето, хайде да направим това, което искаме!...

В ресторанта се разнесе глас от радиоуредбата:

— Бързият влак от Душанбе за Москва заминава от първи коловоз.

Тълпата пътници препусна към изхода.

Вера и Платон пак седяха на масата си.

— Кола... приятелката в Алжир... жена му я дават по телевизията... — мислеше Вера на глас. — За мен това става все едно на Луната... А аз обирам от масите огризки за прасето... взимам бакшиши... И на всичкото отгоре всеки трети гледа да ти бръкне под полата. Келнерка, кой те брой за човек. А на гарата да не говорим...

— Млъкни! — не издържа Платон.

— Дори не забелязвате, че ми говорите на „ти“!

— Простете ми, Вера, моля ви. — И Платон развълнувано продължи: — Не мога да си представя какво щеше да стане с мен, ако не ви бях срещнал. Вие просто ме спасихте!

— Ясно де. Във вашето положение ви трябва да си намерите нещо. Все едно какво...

— По принцип сте права. Но на мен ми провървя. Намерих чудесен човек. И този човек така ми хареса...

Оркестрантите спряха да свирят и радостно се отдадоха на почивката.

— Късмет. — Платон посочи естрадата и се позасмя лукаво. — Пианото е свободно. Сега ще свиря за вас!

Стана, мина през салона и седна на пианото.

Без да сваля очи от Вера, почна да свири ноктюрно от Шопен и над ресторантската шумотевица заплуваха нежни, затрогващи звуци. Вера също го гледаше. Ясно се виждаше, че той ѝ харесва и че е объркана.

Виолета застана до нея и също се заслуша.

— Разкарай се! — сърдито ѝ шътна Вера. — Той свири за мен!

На една маса се беше настанил познатият ни от пазара узбек с някаква красива дама. Сега беше облечен с луксозен модерен костюм, модерни обувки и неизменната тубетейка.

Узбекът посочи Платон и се похвали:

— Тоя ми е приятел!

— Ще ме разплаче тоя твой приятел!

— Какво искаш да ти изсвири?

— Нещо по-бързичко — отговори тазвечерната му приятелка.
Узбекът тръгна към естрадата.

— Познах те.

— И аз — отговори Платон.

— Изкарай нещо по-бързичко! — Узбекът лепна десетачка върху капака на пианото.

Платон веднага приключи с Шопен, намигна на Вера и обяви:

— А сега за нашия гост от слънчев Узбекистан нещо по-бързичко!

И заблъска някакъв джазов мотив, припяваше си на неразбран език, който очевидно смяташе за английски.

Посетителите станаха да танцуват.

Над Платон заплашително се надвеси пианистът Шурик.

— Поздрав на конкурентите!

— Поздрав на аборигените! — възпитано отвърна Платон, без да престава да малтретира клавишите.

— Гастролираш, а?

— Изкарвам си хляба!

— Обаче ядеш от нашия! Хайде, метла!

— Ти си музикант и аз съм музикант — развълнувано каза Платон. — Загазил съм. Изпуснах влака, откраднаха ми документите, парите — всичко. Да си изкарам поне вечерята.

— Ти на Верка ли си гадже?

— Така излиза...

— Колко ви е поръчката? — делово се поинтересува Шурик.

— Двеста коняк, два пъти салам, котлети и два сладоледа.

— Тук спираш! — заповяда Шурик. — Никакви поръчки повече, ясно?

Платон послушно кимна.

В този момент ги доближи възрастна посетителка и плахо помоли:

— Мъжът ми има рожден ден. Може ли да му изсвирите „Умирацията лебед“?

— Можеш ли? — доста иронично попита Шурик.

— Умирацията? — повтори въпроса Платон.

— Лебед — уточни Шурик.

— Всичко мога аз! — Сега настроението му беше точно такава.

— Готово! — обеща Шурик на посетителката, взе хонорара, мушна го професионално зад капака на пианото и кимна снизходително на Платон — Джасай „Умиращият“!

Щом свърши соловите си изпълнения, Платон с апетит се залови за вечерята.

— Казахте, че ще свирите за мен — насмешливо подметна Вера, — пък излезе, че свирихте за пари!

— Това е именно един от онези редки случаи — Платон говореше с пълна уста, — когато чувството и печалбата съвпадат!

— Ами какво се оплаквахте — имитира го Вера, — лошо свиря аз, лошо...

— Като за ресторант съм страхотен пианист, а в изкуството... съвсем обикновен. — И Платон направи знак на Виолета.

— Благодаря ви. Беше много хубаво. Само че сметката я занесете на вашия пианист.

Виолета послушно тръгна към естрадата. Шурик внимателно прегледа сметката, вдигна очи към Платон, махна му с ръка — всичко е наред — и извади пари.

Платон благодарно му махна в отговор.

— И значи сега ще ви съдят, без да сте виновен? — изведнъж каза Вера.

— Така ми било писано — усмихна се той.

— Виолета! — викна Вера. — Давай сега кафе, шоколад и сладки!

— Ами пари? — ахна Платон.

— Аз плащам! Сега аз съм кавалер!

Сервитьорката се махна.

— Значи ще пострадате за доброто, а? — Гласът на Вера беше язвителен.

— За доброто само се страда...

— И не дават награди, нали — съгласи се Вера и добави: — Много добре правят.

— Доброто трябва да е безвъзмездно. Ако мислиш да изкараш нещо от него, това вече е сделка.

— Е, вие ще изкарате! — тъжно му обеща Вера.

— Сто на сто — съгласи се Платон и мина в настъпление: — Вие бихте предпочели нея да вкарам в затвора, нали?

— Никому не го пожелавам... Но мисля, че сте ненормален.

— Може би — съгласи се Платон. — Само че не е ясно кое да приемаме за нормално.

— Нормално е всичко да е справедливо — въздъхна Вера и неочаквано продължи: — Оставете ми телефона си. Ако случайно ида до Москва, ще ви се обадя. Нали може?

Платон взе една книжна салфетка от масата и написа телефонния си номер.

— Много ще се радвам — каза той развълнуван, — ако някога вдигна слушалката и чуя гласа ви!...

След вечерята Платон и Вера се сбогуваха в чакалнята.

— Благодаря ви за вечерта. И довиждане! — нежно каза Вера.

— Благодаря ви за компанията. И довиждане! — също така нежно отвърна Платон. — Хайде, ще ви изпратя до автобуса.

— Първо ще ви уредя нощувката. Днес ще спите като чужденец, с всички удобства.

— Оттам вече ни отрязаха! — Платон се сети за кое място става дума.

— В живота — мъдро заключи Вера — всичко зависи не от началството, а от съответния дежурен. — И изкомандва: — След мен!

Заведе бездомния Платон в познатата му вече стая за чужди туристи, където този път ги посрещна закръгленка къдравка госпожица, апетитно запълнила джинсовия си костюм.

Вера за кой ли път се примоли:

— Юля, този човек вчера си изпусна влака. Аз бях виновна. Случайно му пратих паспорта в Москва с ташкентския влак, а пък без паспорт не го пускат в ни един хотел...

— Че какво ме грее той? — лениво се дистанцира Юля.

— Свири на роял. — Вера се опита да вдигне цената на протезето си. — Страшен е!

— Не ми върши работа! Пианото ни е на ремонт. Ами с картите как сте, клетки пътничко?

— Доста по-зле — измънка Платон.

— Че за какво ставате тогава? — Юля го огледа оценяващо. — Всъщност... Днес май не се очакват никакви дипломатически лица... Хайде, останете! Ще се оправим.

Това „ще се оправим“ хич не се хареса на Вера.

— Как ще се оправите?

— Че нали ти ми го пускаш!

— Да не съм кърпичка? — закачливо се обади Платон.

— Гледай го колко бил палав той — подсмихна се Юля, — а, Вера?

Вера прехапа устна.

— Е, аз тръгвам! Оправяйте се както искате. — Обърна се рязко и излезе явно разстроена.

Платон успя да хване вратата и викна след нея:

— Благодаря, Веруша! Утре ще се видим в ресторанта, нали?

Вера спря, обърна се за миг, не отговори нищо и си тръгна.

Вратата се затвори.

— Докъде сте стигнали? Цуни-гуни, а? — На лицето на Юля се четеше искрен интерес.

— Как да ви кажа... — поколеба се Платон.

— Хич не й върви... — разпалено каза Юля. — Вие как сте: пътъом или ще поостанете? — И стана ясно, че Юля е отзивчив човек, добър, и истински обича приятелката си.

— Може и да поостана... — тихо каза Платон, сякаш мислеше на глас. — А може и не... Като дойде утре нейният шафнер, дето ми задигна паспорта...

— Значи знаете за него?

— Имах щастието да го видя. — Платон се усмихна криво.

— Тя с него просто така... — почна да я оправдава стопанката на апартамента за чужденци. — Като я заряза мъжът й, много лошо я заряза... Събрал се с някаква фризьорка в Пенза и й се обадил по селектора, мръсникът, че я напуска. Цялата линия ги чула. Да беше човек, да дойде, да се извини. После Вера беше все сама, а пък този Андрей... Спец е и в търговията, и по женската част... На всяка гара си има по някоя. И всичките ги използва да му работят...

— Защо ме посвещавате във всичко това? — сухо каза Платон. — То не ме засяга.

— Виждам, че ви засяга.

Вратата безшумно се отвори и на прага застана Вера.

Юля веднага се развесели:

— Сега ще лъжеш, че си изпуснала последния автобус!

— Вера, толкова се радвам, че се върнахте! — Платон цял светна.

— Нямаше да се върна, но наистина изпуснах автобуса — готова за кавга отвърна Вера.

— Правилно, щом си толкова ревнива, бъди упорита! — продължи да се забавлява Юля и веднага направи дружески извод: — Значи вече съм излишна!

— Стига глупости! — фалшиво я прекъсна Вера.

— Къде да подремна аз, нещастната? — завайка се наужким Юля. — Я да ида да си легна в стаята за майки с деца... — И многозначително добави: — Чак до зори! Като някое просякинче!

— Вие сте най-милото просякинче на света! — възкликна Платон. — Страшно съм ви благодарен, Юленка!

На вратата Юля се обърна:

— А, тука едно типче ми предлагаше плочи. Нашите пуснали Челентано и Жо Дасен. По три рубли отгоре.

— Нали знаеш, че нямам грамофон! — разпери ръце Вера.

Юля с многозначителна физиономия затвори вратата.

Платон и Вера останаха сами.

— Не изпуснах автобуса — веднага призна Вера, забила очи в пода. — Просто не исках да ви оставя с нея. Много е нахална.

Платон я гледаше с широко отворени очи и, кой знае защо, мълчеше.

— Защо не действате? — атакува Вера. — Че аз сама ви се свалям. Какво мълчите? После ще си спомняте как сте останали на някаква гара и там имало една келнерка. И туй-онуй, нали! Много смешно — в стаята за чужденци...

Платон все така мълчеше.

— Не че била нещо особено... но като нямало нищо друго...

— Почнахте всичко както си е — най-сетне заговори Платон, — но тук сбъркахте! Тя беше необикновена, беше добра, беше човечна, беше прекрасна, беше неописуема...

— Господи! — въздъхна Вера. — Никога не са ми казвали такива думи!

Не е ясно какво щеше да последва, по-точно ясно ни е, но... неочаквано на вратата се потропа. Всяко тропане по вратата, а и където и да било, по принцип винаги е неочаквано.

Платон се отдръпна от Вера и недоволно каза:

— Никъде няма спокойствие!

На прага с виновен вид застана Юля.

— Тревога, младежи! Разбирам, че не идвам никак навреме, обаче атмосферните условия са лоши. Ако знаете как ги ненавиждам! Сега ще ми докарат цяло стадо от летището. Ще ме свършат!...

— Ех, че късмет! — затюхка се Вера.

— Да — съгласи се Юля. — Авиацията е под всякаква критика!

— Каква е тая ваша гара? — учуди се Платон. — Двама души да не могат да си намерят място!

— Е, хайде! — каза Вера.

Напуснаха апартамента за чужденци и изведнъж Вера рязко свърна и излезе на перона. Платон покорно я следваше. Стигнаха до края, скочиха на земята и тръгнаха покрай линията, покрай безкрайните релси, които ту се сливаха, ту се плъзваха в различни посоки.

— У вас ли ме водите? — предположи Платон. — По-близо ли е по релсите?

— Глупости — изуми се Вера. — Дотам са дванайсет километра!

— За да съм с вас, бих минал и трийсет! — напери се Платон.

— Да вървим тогава в Грибоедов!... Нали сте оттам?

— Да, роден съм на брега на Урал. Живеехме до един парк, казваше се „Тополите“, много красиво име. Почти нямаше вече тополи, но името си беше старото. После майка ми ни напусна, тогава бях на десет години...

— Заради друг ли?

— Да... И ние се преместихме в Москва. Баща ми... целият град го знае. — В гласа на Платон зазвуча нежност. — Той е детски лекар. Разбирате ли, такива като него вече няма, за такива хора е писал Чехов. На практика всички са минали под стетоскопа му. И тези, които вече са към петдесетте, и децата им, и внуците... Вярват му повече, отколкото на всички други доктори!

— Сега разбирам на кого сте се метнали! — насмешливо подхвърли Вера.

— Де да можех да приличам на него!...

Релсите изведнъж завиха. Зави и Вера, след нея и Платон. Тук, в глухата линия, спяха пътническите вагони, много вагони от най-различни маршрути.

— Разбрах, ще търсим празен вагон! — сети се Платон.

— Умен сте, ама без малко. Всички вагони са заключени, та да не влизат какви ли не. Сега ще търсим братовчедка ми Зина, нали ви казах, че е кондукторка.

— Вера, вие страшно ми харесвате! — внезапно призна Платон.

Вера се извърна и внимателно го погледна в очите, сякаш искаше да разбере дали говори сериозно...

После Вера и Платон бързаха в тъмния празен коридор и опитваха да влязат в купетата. Всички врати бяха заключени. Найсетне една мръдна и се отвори.

Втурнаха се в купето, блъснаха вратата и се зацелуваха.

Вера си пое дъх, отдръпна се и каза:

— Дотук! Стига толкова!

— Не, не стига! Тъкмо почва да ми харесва!

— Нищо няма да излезе! Аз не въртя любов по купетата!

— Знам.

Вера настръхна.

— Какво намекваш?

— Нищо.

— Какво си мислиш? — повиши глас тя.

— Нищо не си мисля!

— Не, ти си мислиш, че съм ходила при Андрей в купето! Само че нищо такова не сме правили.

— Вярвам ти!

— Не ми вярваш, нали ти виждам очите!

— Ама тук е тъмно — напомни Платон.

— Повтарям ти — нищо не сме правили!

— Нали ти казах, че ти вярвам, честна дума!

— Изобщо не ми вярваш, знам какво искаш... Стига! Никога не можеш да ме обичаш!

— Защо?

— Защото аз съм келнерка от гарата, а ти си пианист.

— Стига глупости...

— Казваш го, защото няма какво друго да кажеш.

— Какво значение има кой какво работи?

— Хайде сега дръпни една реч и за равенството!

— Моля ти се, Вера, престани! — объркано зашепна Платон. — Ела!

— Доведох те в първа класа да си починеш — нежно каза Вера. — Почивай си, нещастнико.

Влезе в съседното купе и се заключи. Сега лежах на съседни легла, разделени от една преграда.

— Как мислиш — наруши мълчанието Вера, — на колко ще те осъдят?

— В най-добрия случай на три години.

— Ще дойда на делото — неочаквано заяви Вера — и ще им кажа, че не си го направил...

Платон вече разбираше, че с тоя характер тя наистина може да го направи.

— Никой няма да ти повярва!

— Ще кажа, че ти си ми казал!

— А аз ще отрека! На кого ще повярват — на тебе или на мене?

— Три години са много време.

— Много са — въздъхна Платон.

— Всъщност това мене не ме засяга. Ти вече няма да се веснеш тук! — тъжно заключи Вера.

— Вера, и двамата сме сериозни хора. Този разговор през стената е противоестествен.

— Между нас никога няма да има нищо, другарю пианист! Защото веднага те обикнах! Само недей ми казва, че и ти си ме обикнал.

При тази обида Платон ѝ обърна гръб и процеди през зъби:

— Лека ноц!

В съседното купе Вера също му обърна гръб.

Помълчаха. Доста време. Дори прекалено дълго.

— Какво правиш? — най-сетне наруши мълчанието Вера.

— Сърдя ти се! Разбра ли!

— И какво ще направиш?

— Ще спя! — отвърна загубеният Платон.

— Ти да не си идиот?

— Защо? — не разбра той.

— Ама ти наистина ли си идиот?

— Идиот съм! — зарадван възкликна Платон, най-после беше разбрал. — Идвам!

И се втурна към съседното купе.

Вера отвори вратата.

Сутринта, когато се събуди, Вера вече я нямаше.

Платон скочи от вагона и бодро затича покрай влака към гарата. Преди обяд ресторантът беше безлюден. Келнерките, бюфетчийката, готвачката с бяло боне и касиерката се бяха събрали на служебната маса. Едни закусваха, други плетяха. Калкулантката смяташе менюто, а Вера тихо си пееше:

*Ах, мой мили, не, аз няма да замина,
как със тебе ще живеем разделени...*

Платон мина през празния салон.

Вера го погледна. Той се облегна на стената и се вслуша в песента ѝ:

Ах, мой мили, всичко не е толкоз просто...

— Сядай да ядеш! — изведнъж му заповяда Вера. — Сложила съм ти!

Посочи съседната маса и продължи да пее.

Масата, на която седна Платон, стъписваше с бялата си покривка, с изисканата подредба и обилната храна. Но Платон не ядеше. Не откъсваше очи от Вера...

По уредбата обявиха:

— Бързият влак Москва — Ташкент пристига на първи коловоз.

Кръглият гаров часовник показваше дванайсет часа и десет минути.

Сред тълпата изгладнели пътници, които щурмуваха ресторанта, Платон забеляза Андрей. Всъщност не беше трудно да го забележи.

Плещестият Андрей се извисяваше над всички. Също като завчера Андрей носеше два куфара — естествено, други. Намери Вера, запrikaзваха нещо. Платон не чуваше какво. И това го дразнеше.

— Здравсти, мъник! — Андрей цял сияеше от сърдечност. — Прибирай куфарите и бързо! Влакът има престой двайсет минути.

Вера се чувстваше виновна:

— Извинявай, Андрюшка, но няма вече да идвам с тебе в купето!
— Ами къде да ходим?
— Не ме разбра, скъпи! Просто стана злополука!
— Каква злополука? — изплаши се Андрей. — Да не са откраднали пъпешите?
— Смених те.
Андрей чак седна от изненада.
— Вярно, че е злополука!... И кой е този тип?
А този тип застана пред Андрей и каза:
— Дай ми паспорта!
— Прощавай, приятел — извини се Андрей. — Грешка стана...
На си ти паспорта... Ще имам да те черпя...
— Вземи си парите за пъпешите! — Вера извади пачка банкноти от джоба на престилката си и му я подаде. Андрей взе парите и небрежно ги прибра.
— И веднага изчезвай! — заплашително настоя Платон. — Да не съм те видял повече на тази гара!
Андрей се изсмя:
— Ето кой се бил наредил тука!
— Хайде! Марш! — подвикна Платон.
— Леле, че ме уплаши! — направи гримаса Андрей и леко, циганската, перна Платон по лицето.
Платон политна и рухна на пода.
— Значи да разбирам така — край на личните ни отношения — обърна се Андрей към Вера, сякаш не беше станало нищо особено. — Ти си ми изневерила. Остават ни само деловите контакти.
— Ето ти ги куфарите там, под служебната маса — посочи Вера.
— Докарал съм дефицит! — превключи Андрей на шепот. — Чист, без проблеми. Дванайсет чифта австрийски ботушки. Страшно се търсят. Пусни ги по...
Остана неясно по колко вървят на черно австрийските ботушки, защото се намеси Платон. Стана от пода и с все сила удари Андрей. Той пък, без да се обръща, така го фрасна, че пианистът отхвъркна и се свлече на пода, събаряйки с трясък една сервирана маса.
Навикналият на подобни неща портиер наду свирката.
— Край и на деловите контакти. Ненавиждам ги. — Вера говореше, сякаш не беше видяла, че се бият пред очите ѝ.

— От какво ще живееш, малката?

— Все ще преживея някак! — И се обърна към пътниците. — Не забравяйте да си платите, другари!

Платон освирепя. Стана и тръгна към шафнера като танк. Но не успя да го удари.

— Разкарай се! Писна ми! — намръщи се Андрей и блъсна противника си. Злополучният побойник пак падна.

— Нещо май не те държат краката, а? — съжали го Андрей и се обърна към Вера. — Ще съжالياваш, дъско плоска... — Не можеше да й прости, че го е зарязала. Никой мъж не може да го прости. — И какво толкова се бях хванал с тебе?... За нищо не ставаш!...

Вера го погледна. Лицето ѝ беше разстроено.

— Прав си да ми се караш, мили! Ама какво мога да направя?

— Продай поне ботушките — помоли я изоставеният любим.

— Не мога, мили! — категорично отказа Вера.

В ресторанта се появи познатият ни лейтенант Николаша, огледа полесражението, видя поваления Платон, който с мъка се изправяше, подпрян на един стол.

— Какво става тук? Кой ви подреди така?

Платон дишаше тежко.

— Кой го би? — високо попита милиционерът.

Пътниците не желяеха да се забъркват и своевременно се оттеглиха към изхода, като плащаха на Вера в движение.

Тя мълчеше, а Андрей сръчно изниза колана на панталоните си, похватно върза двата куфара с ботушите и извади изпод служебната маса празните, в които по-рано бяха пъпешите.

— Сега ще направим протокол! — закани се Николаша. — Откъде ви е тази синина, другарю пианист?

Платон не току-така беше минал школата на гаровия живот.

— Блъснах се в един стълб! — цитира той хулигана, когото Николаша беше разпитвал пред очите му.

— Ами кой ви насини бузата?

— Ударих се в семафора! — Видът на Платон беше съвсем невинен.

По уредбата съобщиха, че ташкентският влак заминава.

Андрей оцени благородството на Платон и каза:

— Може и да си интелегент, ама иначе те бива.

После метна куфарите на гръб и хукна към изхода.

— Ама че си глупава, Верке! — успя да ѝ подвигне, докато търчеше, и ѝ подхвърли няколко банкноти. — Плати си счупените чинии!

И изчезна от заступинската гара.

Вера вдигна масата, застла покривката, а после почна да събира парчетата от пода.

— Върви си, Николаша. Всичко е наред.

— Всичко е наред — потвърди пребитият Платон. — И аз съм наред!

Николаша, който си имаше достатъчно други грижи, веднага си тръгна.

— Ще ида да ти купя билет... Че ми е жал да те гледам... — с тъжна насмешка каза Вера. — Закъде да ти взема билет?

Платон недоумяващо сбърчи чело.

— Естествено, за Грибоедов. Оттам ще взема самолет до Москва.

— Знам. При оная, дето лъже по телевизора за времето! — И гордо вирнала глава, Вера излезе от ресторанта.

Естествено, влезе в касата през служебния вход.

— Един билет за Грибоедов.

— Кой ще пътува?

— Тежко ранен пътник. Дай ми най-първата класа.

— Имаме само трета!

— Пак няма късмет. — Вера поклати глава.

В чакалнята, на минаване покрай междуградския телефон, Вера спря, помисли си нещо, отиде до гишетото, където разваляха пари, и подаде една рубла. Стисна в шепа получените монети, върна се до телефона, извади салфетката с номера на Платон и се обади.

— Съпругата на Платон Сергеевич ли е?... Добър ден... Не, не ме познавате... — И изведнъж спокойствието я напусна и тя нервно попита: — Кажете ми, можете ли да спите спокойно? Въпросът ми изобщо не е идиотски! — Вера пусна поредната монета в апарата. — Как може да пращате в затвора абсолютно невинен човек?!

— Но нали аз знам, че не е той... Вие сте били на волана! Вие!... Какво? — Лицето ѝ пребледня. — Не ви вярвам!... — И ехидно

добави: — Щях да забравя да ви питам — докараха ли ви дъските за оградата?

Затвори телефона и се облегна на стената, нямаше сили да помръдне...

Постоя малко така, а после бавно тръгна към ресторанта.

Платон беше в гардероба, опитваше се да поизчетка пострадалия си костюм.

— Ето ви билета! — Вера му го подаде. — Влакът тръгва след четирийсет минути...

— Благодаря. — Платон вдигна билета към светлината, искаше да прочете чукнатата цена. — Ще ви пратя парите, щом стигна!

— Елате навън! Трябва да поговорим! — внезапно каза Вера.

Вървяха по перона. Мълчаха.

После Вера наруши мълчанието.

— Говорих с жена ти. — Срещна учудения му поглед и обясни:
— По телефона, разбира се. Тя настоява, че ти си прегазил човека!

— Наистина ли каза така?

— И то с много убедителен тон!

Платон спря.

— Тя всъщност не може да каже истината, още повече на първия срещнат.

— Само че ми го каза веднага, без колебание. Сама си вярва.

— Може би е права. Нали така пише в протокола.

— Но това е подло! — възкликна Вера.

— Нали виждаш, вече нищо не може да се промени.

— Бива ли така, Господи! — прошепна Вера.

Платон я погледна нежно и я прегърна през раменете.

— Варда! — силно извика някой.

Отскочиха един от друг. И един автокар — олицетворение на съдбата — повлече помежду им безкрайна върволица натоварени ремаркета.

Отначало Платон и Вера се гледаха объркано, после се замяха от двете страни на ремаркетата в желание да се съберат. Сякаш нямаше край тази върволица. И когато изтрака последното ремарке, Платон се хвърли, към Вера и я притисна към себе си.

Стояха и дълго се целуваха насред перона. Някои ги зяпаха, други не. Сега целувките са чести и по улиците, а по пероните да не говорим.

После двамата се хванаха за ръце и тръгнаха към надлеза над коловозите. Бавно изкачиха дървените стъпала, направиха още няколко крачки и спряха на моста. Подпряха се на перилата.

Под тях се простираше цялата гара с цялото си сложно устройство, с пероните, с безбройните коловози, с най-различните сгради, с пъргавите маневрени локомотиви и стихналите товарни композиции.

— Как ще пътуваш до Грибоедов без пари? — разтревожи се Вера.

— Все ще стигна някак...

— На ти десет рубли! — Тя му подаде една банкнота.

— Не ме унижавай!

Вера завъртя глава.

— Жена, която обича, не може да унизи. И моля те, не ми казвай, че ще ми ги пратиш веднага...

— Благодаря ти за царския подарък! — Платон се усмихна тъжно и взе парите. — Не мога да ти ги върна дори да искам. Не ти знам нито адреса, нито името...

— Адресът е прост — Заступинск, ресторантът на гарата. Името ми е Нефьодова. Чакай, чакай... — добави Вера. — Ами ти как се казваш, не съм ти гледала в паспорта...

— Защо ти е? Най-добре да ме забравиш!

— Все пак трябва да знам как се казва човекът, когото трябва да забравя!

— Рябинин се казвам.

В дъното се показва пътнически влак. Чува и високоговорителите откъм гарата, но оттук, от надлеза, не можаха да разберат какво точно съобщават. Перонът под тях изведнъж почерня от хора.

— Сигурно е за Грибоедов — каза Вера.

— Сигурно. — Платон с тъга разбра, че след няколко минути трябва да замине. — Ако преди няколко дни ми бяха казали, че на някаква гара ще се влюбя в келнерка...

— Оскърбяваш ме на прощаване, така ли?

— На прощаване ти се обяснявам в любов!

Пак се зацелуваха.

Влакът спираше на перона.

— Сега ще се целуваме толкова дълго — заяви Платон, — че пак ще изпусна влака.

— Изпусни го, моля ти се!

Той изведнъж се откъсна от Вера и хукна надолу по стъпалата.

— Само не ме изпращай! Нямам сили вече!

— В дванайсети вагон си! — викна Вера след него. — Трета класа, за съжаление!...

— Скоро целият ми живот ще бъде трета класа! — горчиво се пошегува Платон. — Сбогом!

Дотича до дванайсети вагон и пъкна билета в ръцете на кондуктора, без да откъсва очи от замрялата на моста малка фигурка.

Разплаканата Вера гледаше как Платон скача на стъпалото. Махна му и се разплака още по-силно.

Платон също ѝ помахна.

Влакът бавно тръгна.

И изведнъж Платон бутна кондуктора, скочи от стъпалото и хукна обратно към надлеза.

Очите на Вера засияха, тя затича срещу него.

Платон летеше като младо момче, прескачаше през две стъпала и някъде по средата на стълбите се прегърнаха.

— Колко съм щастлива! — ахна Вера. — Сега ще се обадя и отиваме вкъщи!

— Сбъркахме — меко каза Платон, — сбъркали сме влака. Влакът за Грибоедов е след дваайсет минути!...

... Та историята на срещата му с Вера беше онзи дълъг спомен, който го сгръвяше през целите девет километра по смръзналия се пуст път от колонията до селото.

Когато километрите свършиха, измръзналият до кости Платон спря на малка гаричка, изгубена в безкрайните простори на неизвестен край. Отдалече със застрашителен грохот долиташе бърз влак. Стигна перона и пред очите на Платон се замяркаха ярките квадрати на прозорците и белите емайлени табели на всеки вагон: „Метелск-Москва“, „Метелск-Москва“, „Метелск-Москва“.

Платон изпрати влака с поглед, червената светлина на последния вагон попримига още малко в тъмнината, другият, истинският живот изчезна. Платон се обърна и напусна гарата, която след минаването на влака беше още по-тъмна, потиха и даже малко страшна.

Намери къщата на Иван Герасимович много лесно.

Иван Герасимович беше местният майстор и в работилницата му — той там си живееше — се извършваха поправки на всякаква техника: от хладилници до радиоапарати и от примуси до акордеони.

— При вас има един наш акордеон за поправка...

— Взимай си го! Ей го там, в ъгъла! — Майсторът посочи.

Платон вдигна акордеона и професионално изпробва звука.

— Как е, а? — гордо попита Иван Герасимович. — Добре ли звучи?

— Май добре... Ами къде е улица „Лесная“? Пристигнала е жена ми. Ненадейно. — Платон прибираше акордеона.

— Излизаш и първата пряка вдясно.

— Какво толкова съм й притрябвал? — продължи Платон.

Иван Герасимович се развесели.

— За едно нещо им трябваме ние! Сега ще си пийнеш като човек, ще си хапнеш като човек, ще си легнеш в нормален креват с жената, всичкото като хората!

На Платон обаче не му беше до шеги:

— Къде да се разпиша за инструмента?

— Бягай при жена си! Ние тук сме честни хора — позасмя се майсторът. — Нали все с престъпници живеем!

Нарамил акордеона, Платон бързо намери улицата и къщата. Беше най-обикновена дървена къща. Прозорците светеха.

Платон потропа.

Но никой не се обади.

Потропа още веднъж със същия успех.

Тогава бутна вратата. Тя изскърца и се отвори. Платон мина през тъмния пруст и почука на вратата на стаята. Пак никой не му отговори.

Тогава Платон отвори и тази врата и влезе.

Стаята беше празна. Но крушката под абажура жълтееше ярко. Веднага се виждаше застланата с бяла колосана покривка маса и върху нея безброй чинии с какви ли не лакомства. Масата беше сервирана за двама.

Той остави акордеона в ъгъла, пристъпи до масата, като да си беше вкъщи, придърпа стола по-близо и без изобщо да си сваля ватенката, седна и почна да яде.

В разгара на пиршеството в стаята, с гюм мляко в ръце, влетя... Вера.

Платон се задави с една пирожка и се закашля. Вера остави гюма, пристъпи към него и почна да го тупа по гърба. Очите му се наляха със сълзи. Неизвестно защо — дали защото видя Вера, или защото проклетата пирожка му влезе в кривото гърло.

Най-сетне спря да кашля, глупаво и щастливо погледна Вера и... посегна за следващата пирожка.

Вера също се засмя щастливо, извади изпод възглавницата тенджерата пилешки бульон, сипа в една чиния и я сложи пред Платон. Той сърбаше и мляскаше, без да откъсва от Вера влюбен поглед. Тя бръкна под друга възглавница, извади още една тенджерка и сложи в следващата чиния кюфтета и варени картофи. Поля картофите със сметана, сложи кисела краставичка. После отвори бурканче хрян.

Платон унищожи бульона и се нахвърли върху второто.

Вера го гледаше как се тъпче и в очите ѝ блеснаха сълзи. Неизвестно защо — дали от радост, че се срещат, или защото е толкова гладен.

После вдигна гюма, наля мляко в една чаша и му я подаде... Дойде ред и на ябълковия сладкиш. Сервитърката едва смогваше да обслужи лакомия си клиент.

Платон се зае със сладкиша с такава енергия, сякаш не бе хапнал нищо. Тъпчеше се на провала и се пулеше срещу Вера с нямо обожание. Неизвестно защо — дали защото обичаше нея, или пък защото обичаше ябълков сладкиш.

Вера го гледаше с нежност, мъка, любов, състрадание, възхита и уплаха. Страх я беше, че приготвената храна няма да стигне.

— Обаче сладкишът е загорял! — Платон я изгледа хитро.

— Мислех си, че си забравил да говориш — засмя се Вера. —
Защо мълча досега?

— Нямах повод да говоря! — И лукаво добави: — Само че напразно си дошла! Нищо няма да излезе!

— Защо? — разтревожи се Вера.

— Пак заради социалното неравенство. Ти си — ехе! — сервитьорка! А аз съм обикновена бърсалка!

— Какво, какво? — не разбра Вера.

— Нали съм по член двеста и единайсети. Ходя си без телохранители...

— Без какво?

— Пускат ме без охрана. Чистя служебните помещения. Те не са в зоната, а навън, на свобода. А бърсалка ще рече чистач.

— Как можах да сбъркам така!? — игриво се ужаси Вера. — Уж дойдох при пианист, а попаднах при чистачка.

— Да, аз съм много по-долу от теб! Нали няма да се обидиш, ако хапна още малко?... Много е вкусно.

Нощта отмина. Стрелката на циферблата допълзя до шестицата. Селото почна да се пробужда. Будилникът в къщата на улица „Лесная“ отчаяно задрънча, даже заподскача от нетърпение.

Но Вера и Платон, които безметежно си спяха в едно легло и на една възглавница, не чуха тревожния сигнал.

Масата беше отрупана с остатъци от снощния кулинарен празник. Сивата светлина на ранното утро едва мъждееше през прозореца.

Внезапно Вера отвори очи и хвърли поглед към часовника. Вече беше седем без двайсет.

Извика и уплашено разбута Платон.

— Ставай! Бързо! Вече е седем без двайсет!

— Загубен съм! Няма да стигна! — Събуждането му беше ужасно.

— Тичай! Идвам с теб! — Вера трескаво скочи.

Буквално изхвъркнаха на улицата — Платон, после Вера, — обличаха се тичешком.

— По дяволите! — сети се изведнъж Платон. — Забравих това... акордеона!

— После ще го докарам! — обеща Вера, но той вече търчеше назад. След миг изскочи с акордеона на рамо.

Тичаха по улицата.

— Не ме чакай, бягай напред! — викна Вера.

— Не мога по-бързо!

— Дай ми акордеона!

— Глупости! Ти си жена!

— Знаеш ли какви табли влача? Не съм жена, аз съм келнерка!

Къщите останаха назад, сега бързаха по безлюдния път към колонията.

— Решила съм твърдо, оставам да живея тук!

— Къде? — не разбра Платон.

— Тук, при тебе!

— Ти да не се побъркваш нещо?

— Вече съм се побъркала!

— Помисли за детето!

— Ще я доведа тук! Ще стане сибирско дете!

— Няма да ти позволя!

— Нямах право на глас! Ти си затворник!

Тичаха, тичаха и тичаха и тичешком си изясняваха отношенията. Не бяха навикнали на такова тичане и бързо се измориха, капнаха.

— Хвърли акордеона! — уговаряше го Вера.

— Не са ме пуснали при тебе, пуснаха ме за акордеона! Колко е часът?

— Седем и двайсет!

— О, Господи! — изпъшка Платон и се опита да тича още по-бързо.

— Виж какво, подай молба за развод, моля ти се! — неочаквано и много жално се обади Вера.

— Сега веднага? Или като стигна?

— После.

— Ах, ненагледната ми! Много те обичам!...

— Какви са ти плановете като излезеш? — Въпросът ѝ беше неуместен.

— Да живея с тебе!

— И аз само за това си мисля! — замечтано каза Вера. — А къде ще живеем?

— После ще решим! Може в Заступинск, може в Грибоедов, при татко! — Платон вече едва дишаше.

— Искам да станеш прочут пианист!

— Какво говориш!? Един пианист трябва да свири всеки ден, а не да мие мозайки!

— Нищо! — утеши го Вера. — Ще наваксаш. Ще си седиш вкъщи и ще тренираш от сутрин до вечер. Аз ще те изхраня.

— Не приказвай глупости! На какво да тренирам?

— Имам спестени пари! Ще ти купя пиано! — обеща Вера. Вече залиташе. — Ако не ти стига пиано, ще се напъна и за роял! — И умоляващо добави: — Само стигни сега, моля ти се!

Внезапно Платон рухна в снега.

— Май вече стигнах. Не мога повече!

— Я ставай! — скара му се Вера. — Какво си се проснал?!

— Нямам сили — кротко обясни Платон.

— Насили се!...

Изведнъж по пътя се зададе газка, пътуваше към колонията. Вера заподскача и размаха ръце:

— Стойте! Спрете!

Газката удари спирачки. А Платон бързо извади от джоба си зеленото квадратче с името си и го забодe на ватенката.

Вратата се отвори, от колата се подаде лъскав тип с тъмно палто със сива астраганена яка, усмихна се топло на Вера и любезно предложи:

— Заповядайте, Снежна царице, качвайте се!

— Много ви благодаря! — Лицето на Вера засия. — Сам бог ви праща. — И викна: — Платон! Ставай! Спасени сме! Хайде!

Платон се надигна, но лъскавият тип изведнъж охладня и се намръщи гнусливо.

— Затворници не возим!

Даде знак на шофьора и газката замина.

Платон и Вера объркано гледаха след нея.

— Майната му! — безнадеждно въздъхна Платон. — Да ми лепнат нова присъда. Не мога да тичам повече!

Вера го хвана за раменете, почна да го вдига.

— Хайде ставай! Бързо! Лигльо! Искаш да те чакам още две години ли? Вече е осем без петнайсет!

Платон стана, олюля се, хвана акордеона. Вера му помогна да го вдигне. Съвсем неочаквано Платон хукна доста пъргаво, взел сили кой знае откъде. Вера залиташе, пропадеше в снега и едва го следваше.

Но силите не му стигнаха за дълго. Пак едва влачеше крака. После не издържа, изпусна акордеона и продължи, без да се обръща.

— Миличък! — донесе се отзад. — Хубав мой! Единствен! Толкова те обичам! Моля ти се! Върви по-бързо! Съвсем малко остана! Съвсем мъничко! Чудесно вървиш, само малко бавно!

— Колко е часът?

— Още седем минути! — ободряваше го зад гърба му милият глас на Вера. — Виж, виж, стигаме, оградата вече се вижда!

— Още е много далече. Всичко е безсмислено. Все едно, няма да успея! — Платон се обърна и видя, че Вера се влачи зад него, прегъната под тежестта на акордеона.

— Дай ми го!

— Аз ще го нося!

Платон ѝ взе акордеона и закуцукаха напред.

През това време в трудововъзпитателната колония, към която толкова се стремеше Платон, затворниците вече се строяваха на плаца за сутрешна проверка.

Платон пак падна и от отчаяние зарови лице в снега.
— Вера, тичай и им кажи, че съм тук!
Тя направи няколко крачки и... се свлече и заплака:
— Не ме държат краката!

На плаца дежурните офицери брояха един по един разделените на няколко групи затворници.

Изнемощели, Вера и Платон лежаха в снега на няколко крачки един от друг. Буквално на сто — сто и петдесет метра от тях се виждаше заветният затвор.

— Може ли така!? — през плач каза Вера. — Та щастиято беше близо...

— И невъзможно! — Платон събра мъжество да се пошегува. — Според мен аз умирам. Колко е часът?

— Вече сме закъснели две минути! — прошепна Вера и събрала сили, завика през сълзи, за да привлече вниманието на постовия на стражевата кула: — Ей... кажете им... той е тук!... Рябинин е тук!... Ей, горе на кулата!

— Тук съм! — крещеше Платон. — Тук съм!... Не съм закъснял!...

— Не ни чува!...

— Кое е извън зоната, не го интересува — прошепна Платон.

И тогава Вера предложи последното:

— Свири!

— Какво?

— Свири! Само по-бързо! И силно!

И Платон разбра. С треперещи ръце разкопча акордеона, преобърна се по гръб и засвири, както беше легнал.

— По-силно! — молеше се Вера. — По-силно!

Сутрешната проверка в колонията свършваше. Дежурните офицери един по един докладваха на старшия:

— Всички са налице!

— Всички са налице!

А третият офицер доложи:

— Един липсва!

Старшият се навъси.

— Кой?

— Рябинин!

— Рябинин ли? — попита старшият. — Значи не се върна?

— Тъй вярно. Бягство!

Но в този момент до плаца долетяха далечни звуци. Някъде свиреха на акордеон. Старшият офицер се вслуша и каза:

— Не, не. Тук е той! Върна се!...

Платон, легнал в снега, все свиреше ли, свиреше. И Вера, и той така и не знаеха — чули ли са ги, или не...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.